

Jó Pajtás

2019. II. 14.

73. évf., 5. szám

Tehetségeink:
Szarka Hanna

***Bálint-nap itthon
és a világban***

***Szerelem
az állatvilágban***

***Randitippek
félénkeknek***

***Péterréveiek
a régi mesterségek
nyomában***

***Titkos föld alatti
városok az egykori
Jugoszláviában***

CÍMOLDALI FOTÓNKHOZ Tehetségeink

Címoldali fotónkon **Szarka Hannát**, a zentai Stevan Sremac iskola Emlékiskola Kihelyezett Tagozatának harmadikosát láthatjátok. Hannát udvarnoki szavalóversenyünkön ismertük meg, noha nemcsak ott tűnt ki tehetségével, hanem sok más megméretésen is, pl. az ősszel bronzminősítést érdemelt ki a Dudás Kálmán Nemzeti Vers- és Prózamondó Találkozón. A címoldali fotó is ott készült.

Nővérét, **Szarka Kitti**t ugyancsak kiváló versmondóként fedeztük fel a Szűcs Imre Gyermekvers- és Prózamondó Versenyünkön, ahol az ötödik és hatodik osztályosok kategóriájában első helyezést érdemelt ki.

Mivel kis újságunk a szavalatokat nemigen tudja közvetíteni, ezért Hannát a címlaldon, Kitti pedig egy figyelemre méltó fogalmazása által mutatjuk be.

Címlapfotó: Nagy Magdolna

Küzdelem egy iskoláért

Nemrég ünnepelte fennállásának hat évtizedét az óbecszi Petőfi Sándor iskola. A szép évforduló megünneplésekor, négy éve kevesen gondoltak arra, hogy pár évvel később már az iskola fennmaradásáért kell összefogni, mert a kis létszám miatt a bezárása lesz a téma. Az iskola nagyon sok tehetséget nevelt ki, rengeteg díj, érem, serleg van a birtokában. Lapunk hasábjain is rendszeresen megjelennek az iskola tanulóinak munkái. Mindez azonban nem változtat azon a tényen, hogy sajnos egyre kevesebb a gyermek Óbecsén, és úgy tűnik, a Petőfi Sándor iskolában fogyatkozott meg leginkább a tanulói létszám. Biztosak vagyunk benne, hogy nem a rossz szándék, hanem a könyörtelen tények vezérelték azokat, akik az iskola bezárását vetették fel. Ám ez nagyon súlyos következményekkel járna, ami egyelőre szinte beláthatatlan. Épp ezért fogtak a szülők aláírásgyűjtésbe, hogy megakadályozzák a szándék véghezvitelét, hiszen véleményük szerint 253 tanulóval is működtethető egy tanintézmény. Mi azért szurkolunk, hogy bölcs megoldás szülessen, amelyben az iskola diákjainak, tanárainak, a szülőknek a jogai nem csorbulnak, és elégedett lehet a közösség többi iskolája is.

N-a

Európa-nap a Petőfiben (archív felvétel)

A testvéremmel nagyon szeretek a nagymamánál lenni, akit **Kobrehel Annának** hívnak és 59 éves. Este, lefekvés előtt mindig jókat beszélgetünk vele.

A mama és a tata sokat mesél, hogy régen milyen volt az élet. Mikor hallgatom a történeteket, úgy érzem, az ő gyerekkoruk jobb és szebb volt. A gyerekek többet játszottak kinn a szabadban, fogócskáztak, bújócskáztak, ugróiskoláztak. Manapság egész nap a szobában „gépeznek”. Én igazából nagyon szeretek játszani, labdázni, társasozni. A mamámnak nem voltak drága játéka, malmoztak bab-és kukoricaszemekkel, árkot ugráltak, békát fogtak, csutkababát készítettek. A tata mesélte, hogy a görében volt egy kuckó, ott zajlottak a nagy megbeszélések. A gyerekek sem irigykedtek arra, aki jó volt valamilyen, hanem felnéztek rá. Nem volt örök harag a fiatalok között; ha összevesztek, másnapra elfelejtették. Ha valaki vesztett vagy sirt a játék miatt, megvigasztalták. Az iskola is más volt, a gyerekek nem cipelték sok könyvet és füzetet. A tanárok is szigorúan viselkedtek, csak az a tanuló kapott ötöst, aki megérdemelte. Manapság szinte mindenki ötös tanuló. A tata mesélte, hogy a tanítója rávágott a körmére, mert füllentett, és kukoricán is térdelt, mert visszafeselt a tanítónak.

A tata nem szeretett tanulni, inkább mindig játszott volna, a mama szorgalmas volt.

Mikor mesélnek, elképzelem magam olyan gyerekeknek, mint amilyenek ők voltak. Szerencsém van, hogy hasonló barátaim vannak. Van három testvérem, akik mindig várnak játszani. Kíváncsi vagyok, néhány év múlva milyen lesz a világ? A gyerekek hogyan fognak játszani?

Mamák jól megvoltak tablet, okostelefon nélkül is, boldogan éltek, és én is boldog vagyok, hogy

Szarka Kitti Nagy, mesélj!*

mindennap játszhatok. A mamának meg furcsa ez a mai világ, mindig azt mondja, hogy az ő szüleinek élete igazán érdekesnek bizonyult. Felkeltette a kíváncsiságom a régi élet, megtörtént, hogy fél éjszakát is a dédszüleimről beszélgettünk, akiket sajnos én nem ismerhettem.

Mama mesélte, hogy a szülei nagyon szigorúak voltak, ő, míg éltek, magázta őket. Első volt a lecke, azután a házimunka. Sokat kellett neki és a bátyjának segítenie a háztartásban. A mama feladata volt takarítani, főzni, kertet kapálni. De még így is sok ideje maradt a játékokra a feladatai végeztével. A tisztelet nagyon nagy értéket jelentett régen. Én úgy gondolom, tisztelem a szüleimet, de néha hallom, ahogy a gyerekek beszélnek a szüleikkel, s olyan csúnya dolog, rossz látni és hallani. Mama szülei szegényesen éltek. Kicsi házuk, kevés háziállatuk és egy lovuk volt, de mindig tisztaság és rend uralkodott náluk.

A mama apukája, a déditata még háborúban is harcolt, ahol súlyosan megsérült, és 10 évig tartózkodott a kórházban. Egy bomba robbant fel mellettük, és ő élte túl egyedül. Nagyon hosszú volt az idő, mire felépült, és egy nagy putyó keletkezett a hátán a sérülés miatt. Mindig azon gondolkodom, hogy ezt az én dédmamám hogyan bírta ki, nem tudott évekig semmit a férjéről. A mama még meg sem született, csak a bátyja élt, aki kicsi volt, mikor a dédtatámnak a háborúba kellett mennie. Mikor elszomorodom, mindig arra gondolok, hogy milyen jó lehetett, mikor hazatért a déditata, és belépett az ajtón. Nagyon örülhetett a dédmamám. A mamám csak azután született meg, 1959-ben,

mikor a déditata hazatért, a mama csak a mesékből tud erről a történetről, és így adta át nekem. Én meg majd egyszer elmesélem a gyerekeimnek, hogy soha ne merüljön feledésbe ez a dolog.

Még azt is mesélte a mama, hogy az anyukája, az én dédimamám, gazdag családból származott, az apukája meg szegény volt. Nem engedték a dédmama szülei, hogy a déditata feleségül vegye a dédmamát. Megszöktek és összeházasodtak, mert annyira szerették egymást. Ez olyan romantikus történet. Mindig elmosolyodok, mikor erről beszélgetünk. A mama azt mondja, akkoriban nagyon ritka dolog volt, hogy egy lány elszökjön otthonról. A dédmamám nagyon bátor nő volt. A mama szerint anyukám egy az egyben olyan, mint a dédimamám, külsőleg és belsőleg is. Imádott anyu is a mamájánál lenni. Azt mondta az anyukám, senki olyan húslevest nem tudott főzni, mint a dédmama, meg a süteményei is isteni voltak. Mindig csinosan öltözött, és szépen fésülte a haját. Kár, hogy nem ismerhettem az én dédmamám. Olyan más világ volt az, fontos volt a család. Az ember a legtöbb idejét a családjával töltötte. Az emberek otthon dolgoztak, azt ették, amit megtermeltek maguknak.

Minél többet hallgatom a mama és anyukám történeteit, annál biztosabb vagyok benne, hogy jobb és szebb volt régen minden. Szigorúbb volt a nevelés, az iskola, de élhetőbb volt az élet. Tudta mindenki, mi a fontos az életben. Egymás megbecsülése, a szeretet és a tisztelet. Bár ma is így lehetne élni. Én szeretném, hogy így legyen. Talán egyszer változik a világ.

* A fogalmazás dicséret oklevélben részesült a Magyar Kultúra Napja 2018 pályázaton. A szerző a zentai Stevan Sremac iskola Emlékiskola kihelyezett tagozatának ötödik osztályos tanulója. Felkészítő tanára **Kormányos Katona Gyöngyi**.

Mit hoz idén a szerelmesek napja?

A legnemesebb érzésről, a szerelemről számaltalan költő írt már, de szerintem mégis talán Tóth Árpád verse a legtalálóbb, legjobban illik az óbecsei Sever Đurkić iskola diéjkainak őszinte vallomásaihoz!

Ötödikes és hatodikos tanulók: **Molnár Zalán, Rajsli Ádám, Zivkovic Lara, Vladisavljević Szabolcs, Papp Marinella, Kovács Dominik, Lukács Lorin, Lovas Fióna, és Dániel Klára, Zapletán Erika** magyartanárnö tanítványai szólnak az érzéseikről, arról, hogy mit is várnak a Bálint-naptól, a szerelmesek napjának megünnepléséről.

– Nekem sokat jelent ez a nap – törli meg a csendet Dávid –, mert ilyenkor újra elmondhatjuk, hogy szerelmesek vagyunk egymásba. Nem ebbe az iskolába jár a szerelmem, így néha náluk találkozunk, nyáron el szoktunk menni együtt fagyizni... Most szív alakú csokival lepem meg. Majd küldök neki SMS-t, hogy a Tisza-parton

Klára is várja a nagy napot.

– Egy fiút kedvelek, s ő is szeret engem, Jó dolog szerelmesnek lenni. Mindig velem akar ülni a hittanórákon. Majd írok neki levelet, s kiviszem az iskolájukba, ugyanis a Samu iskolába jár. Ott mindig hatalmas szív alakú dobozba lehet beletenni a leveleket.

Lara elmondása szerint fél írni a fiúnak levelet.

– Igen, szerelmes vagyok – vallja be –, de kissé szégyenlős. Tavaly is írtak nekem a fiúk levelet, de akkor még nem tetszett ez a fiú. Szerintem is jó, hogy van a szerelmesek napja, mert majd megírja, hogy szeret. Valahogy biztosan elküldi. Nem merek én írni neki, de majd még meggondolom...

Szabolcs is szerelmes egy ötödikes lányba.

– Az én szerelmem ötödikes, és levelet írok majd neki. Lehet, hogy letöltök az internetről egy szép levelet, és itt az iskolában szokott lenni nagy doboz, abba dobom majd bele. Tavaly is így volt.

*Igézve álltam, soká csöndesen,
És percek mentek, ezredévek jöttek,
Egyszerre csak megfogtad a kezem,
S alélt pilláim lassan felvetődtek,
És éreztem: szívembe visszatér,
És zuhogó, mély zenével ered meg,
Mint zibbadt erek útjain a vér,
A földi érzés: mennyire szeretlek!*

(Tóth Árpád)

– Szép dolog, mikor ezen a napon a szerelmespárok elmennek vacsorázni, együtt vannak. Tetszik a Bálint-nap, alsóban sok levelet kaptam a fiúktól. Még nem tudja a szimpátiám, hogy szeretem, s ezért nem merek írni neki levelet. Azért elvárom, hogy ő írjon!

Fióna kis korában szerelmes volt, de most csak a barátainak készíti meglepetést.

Nagy dolog, ha szeretsz és szeretnek – egyetértetek az óbecsei Sever Đurkić iskola ötödikeseivel és hatodikosaival?

találkozunk, ugyanis úgy terveztem, hogy ott köszöntöm föl.

Ádám is már elsős kora óta szerelmes.

– Most is szerelmes vagyok, s úgy gondoltam, hogy szerelmes levelet írok majd neki. Az interneten majdcsak találók szép, ide illő levelet. Verset is írok majd, melyben kifejezem, mennyire szeretem. A postaládájába dobom. Ha megkapja, még jobban fog szeretni.

Zalán is nagyon várja a szerelmesek napját.

– Nagyon várom a Valentin-napot, mert szerelmes vagyok egy lányba, s így majd ő is megtudja, hogy szeretem, ha fölköszöntöm. Egy csokival gratulálok neki. Jó, hogy van ez a nap, mert kimondhatjuk az érzéseinket.

Marinella a zeneiskolában szokott találkozni szerelmével.

– Szolfézsórákon mindig találkozunk – mondja –, ő is ötödikes. Én zongorázom, ő gitáron játszik. Az interneten én is utánanézek, s letöltök egy szép szerelmes levelet. Szerintem is jó, hogy van Bálint-nap, így kifejezhetjük, hogy szeretjük egymást.

Dominik eddig a Samu Mihály iskolába járt, így ott van a szimpátiája.

– Nagyon szeretem – vallja be –, remélem, hogy még ő is szeret. Valentin napján egy csokor virággal, kedvenc virágával, tulipánnal köszöntöm föl. Szív alakú csokit is veszek neki.

Lorin is várja a szerelmesek napját.

– Másodikos koromban szerelmes voltam, most viszont a barátaimnak készítek szív alakú ajándékokat – fejezi be beszélgetésünket Fióna.

Van még idő megírni a „legszerelmesebb” levelet, verset. Lehet SMS-t is, e-mailt is, de leghatásosabb, ha kézzel írájatok egy szép lapra. Aki kapja, lehet, örökre megőrzi. Itt egy szerelmes vers, aminek a kezdőbetűi elmondják helyette az érzéseiteket.

Szívem titkait írom

E kis versbe neked,

Rád gondolkodok,

Ezt sose feledd!

S hogy szívem mit kíván,

Soraim kezdőbetűiben keresd!

Koncz Erzsébet

Olvasóinknál jártunk

Agárdi Hajnalka diákjai a szabadkai Jovan Mikić iskolában nagy örömmel lapozgatják a Jó Pajtást

A Magyar Nemzeti Tanács jóvoltából tavaly ősszel a vajdasági magyar harmadikosok egynapos kiránduláson vehettek részt. Ezt egy rajzpályázat követte, amelynek keretében a diákok rajzaikkal, vagy az osztályközösséggel együtt készített leporellóval versenyezhettek. Az alkotások a kirándulás élményeit dolgozták fel.

A szabadkai Jovan Mikić Általános Iskola 3. c osztálya szeptemberben Zomborban, Doroszlón és Bács várában járt. **Agárdi Hajnalka** tanítónő elmondta, hogy egy nagyon szép és tartalmas kiránduláson vettek részt, amely a gyerekeknek is nagyon tetszett.

– A diákok tele voltak élményekkel. A kiránduláson mindenki kapott egy kis útikalauzt, amelyben ismertetőt olvashattunk azokról a helyekről, amelyeken jártunk. Ennek a kis könyvecskének a végén volt az MNT által kiírt rajzpályázat. A mi osztályunk tagjai nemcsak egyéni munkájukkal, hanem a közösen készített leporellóval is versenyzett. A leporelló alkotása teljesen interaktív volt, és minden gyerek kivétel nélkül rajzolt, festett, gyűjtötte a munkához szükséges anyagot, papírt vágott. Mindenki kivette a részét a munkából. Nagy örömmel készítettük, és akkor voltunk a legboldogabbak, amikor megtudtuk, hogy mi nyertük meg az első díjat leporelló kategóriában. Egynapos kirándulást kapott az osztály, és úti célunk Újvidéket választottuk. Tavaszra fogunk ellátogatni a városba – osztotta meg velünk Agárdi Hajnalka.

Agárdi Hajnalka és az osztály

Ezenkívül az egész 3. c osztály egy éven át, minden héten ingyen megkapja a Jó Pajtást. A tanító néni szerint a diákok szeretik a lapot.

– A téli szünetidő kezdetén is megkérdezték, hogy mikor jön a Jó Pajtás. Hétről hétre felteszik ezt a kérdést, és türelmetlenül várják, hogy fel-lapozzák az újságot. Olvasni is szoktunk belőle. A mi osztályunk imádja a humort, az egyik kedvencük a viccoldal. Amikor megkapjuk az újságot, akkor mindig egy órát rááldozunk, hogy elolvassuk, átlapozzuk. Megnézzük, hogy mi történt Vajdaságban. Kellemes hangulat van az osztályban, amikor a gyermekek Jó Pajtást olvasnak. Élvezettel lapozgatják minden héten – mesélte a tanítónő.

Agárdi Hajnalka osztálya nagyon szeret alkotni. Néha nemcsak a képzőművészet órára készülnek rajzok, hanem pályázatokra is. A tanítónő szerint nem azért kell beküldeni a rajzokat, hogy nyerjenek.

A 3. c osztály az MNT rajzpályázatának díjátadóján

A gyerekek nagyon szeretik a Jó Pajtást

– Fontos az alkotás öröme, mivel az maga a csoda. Egyszer volt egy közös alkotóműhelyünk a szülőkkel. A gyermekek úgy dolgoztak, hogy a légy zümmögését is lehetett hallani. A szülők csodálkoztak, hogy milyen csend és nyugalom van. Ez az alkotás művészete. A lényeg, hogy egymással összhangban, néha csendben, néha zene mellett alkossanak. Ez adja meg a lendületet a munka és a tanulás között. Nemcsak lelki kikapcsolódás, hanem közösségkövető ereje is van. A gyermekek megtanulják azt, hogy csoportban dolgozzanak, hogy kölcsönadják egymásnak a rajzeszközöket. Mindez azért is fontos, mert ez a lélek szépítése – mondta Agárdi Hajnalka.

Az első félévben az MNT rajzpályázatán a 3. c osztály tagjai nemcsak leporellójukkal jeleskedtek, hanem egyéni alkotásaikkal is. **Cinkler Dóra** első, **Kolozsi Anna** pedig harmadik helyezést ért el. A temerini TAKT rajzpályázatán **Galambos Lea** második lett, Kolozsi Anna pedig rollert nyert egy budapesti képzőművészeti pályázaton. Emellett az osztályközösség első díjat kapott a hajdújársi Rózsa Sándor Civil Szervezet által kiírt rajzpályázaton.

– Az osztályban mindenki nagyon ügyesen rajzol, nem tudnék kiemelni senkit sem. Sokat fejlődtek az utóbbi időben, ügyesen kombinálják a színeket és a formákat. Mindenki a maga módján egy kis művész – mondta mosolyogva a tanítónő.

Szalma Brigitta

KÖNYVAJÁNLÓ

Epreskerti mesék

Mészáros Anikó könyvének főhősei modern lány(és nő)alakok, akik már nem a népmesék megmentendő királylányai, hanem sorsuk alakítói. Szerelemre áhítoznak, habos kakaót kortyolgatnak, baldachin alatt szunyókálnak, és mindennek nagy feneket kerítenek. Laktózérzékenység, expressz galambposta, szerdai bál és esti társasjáték – valódi mai mese, amely a régi és egyben az új „hagyomány” rózsaszín receptjét követi. A meseszöveg eper- és boldogságillatú, valódi menedék – akárcsak Eperke házikója – így ajánlja az újvidéki Forum Könyvkiadó a tetszetős kötetet.

A könyv 500 dináros áron elektronikus úton is beszerezhető a <http://www.forumliber.rs> honlap által.

RÉGI MESTERSÉGEK NYOMÁBAN

A péterréveiek vitték el a pálmát

A péterrévei Samu Mihály iskola verseny-felhívását az ősszel lapunkban is közzeltük. A Régi Mesterségek Nyomában elnevezésű pályázatra kéttagú csoportokban jelentkezettek a diákok. A verseny célja az volt, hogy a diákok maguk fedezzék fel, milyen elfelejtett foglalkozások lelhetőek fel a környezetükben, és azok emlékét megőrizték a jövő nemzedékek számára. Mivel a diákok csoportokban versenyeztek, a csapatmunka, az együttműködési képességük is erősödött.

A verseny két részből állt. Az első részben a diákok készítettek egy PowerPoint prezentációt, amely képeket, hangokat vagy videofelvételeket tartalmazott, és ezt elküldték az iskolának. A beérkező munkákat a szervezők értékelték, s a január 31-ei döntőre azokat a csapatokat hívták meg, amelyek a legjobban, legötletesebben oldották meg a feladatot.

A szépen földíszített magyar szaktanteremben került sor a megmérettetésre. A Régi mesterségek nyomában című faliújságon láthattuk a régi mesterségeket, a hálófónót, a kékfestőt, a gyertyaöntőt, az állatok kitömésével foglalkozó embert.

Őt csapat versenyzett: a péterréveiek mellett az óbcei Sever Đurkić iskola csapata. Bemutatásra került a kovács, a gyertyaöntő, a kékfestő és az állatpreparáló szakember.

A kéttagú bíráló bizottság: **Megyeri Márta** képzőművész és **Beretka Ferenc** magyartanár a következő döntést hozta: 1. **Magó Rebeka és Tóth Viola**, 2. **Bartusz Rita és Bovánovity Lúcia**, 3. **Árpás Anna és Nagy Szandra**, mindannyian a péterrévei Samu Mihály iskolából. Különdíjban részesültek **Latyák Helga és Rajzli Viola**, az óbcei Sever Đurkić iskola tanulói, valamint a péterrévei **Kisúri Hermina** és

Az első helyezettek a kitömött madarakkal

Varga Nikolett. A díjazottak díszoklevélben és értékes ajándékban részesültek az Emberi Erőforrások Minisztériumának, és az Eötvös Loránd Tudományegyetemnek köszönhetően.

Koncz Erzsébet

Vajdasági Diák Menedzsment Bajnokság

A GENIUS tehetséggondozó mozgalom keretében a Vajdasági Magyar Pedagógusok Egyesülete és a Fókusz tudománynpszerűsítő elektronikus folyóirat szerkesztősége meghirdette a tizenkettedik Vajdasági Diák Menedzsment Bajnokságot. A verseny egy üzleti jellegű szimulációs játékra épül, melyben a tanulók egy képzeletbeli vállalat vezetőjének szerepét töltik be. A diákok önállóan vagy párban jelentkezhetnek. Egy képzeletbeli vállalat üzleti (business) tervét kell elkészíteni.

A kitöltött jelentkezési lapot (mely letölthető a fokusz.info honlapról) **2019. május 10-éig** kell beküldeni a szakdolgozattal és az elektronikus prezentációval együtt (e-mail: menedzsment.bajnoksag@gmail.com). A szakdolgozat terjedelme ne haladja meg a 15 oldalt, a prezentáció ne haladja meg a 10 megabájtot. A szakdolgozat és a prezentáció elejére, a cím alá oda kell írni a tanulók nevét, az iskolát és a felkészítő tanár nevét.

A legjobbak meghívást kapnak a verseny második fordulójára, a szóbeli döntőre, ahol rangos szakbizottság értékeli a prezentációkat. A versenyt az újvidéki Svetozar Marković Gimnáziumban tartják (Njegoš utca 22.) **2019. május 18-án**.

Mindegyik résztvevő oklevelet kap, és könyvjutalomban részesül, a legsikeresebbeknek értékes ajándék jár. További információk Dr. Muhi B. Béla (tel. 021 47 90 640) főszervezőtől kaphatók.

A verseny lebonyolításában együttműködő partnerek a Vajdasági Magyar Pedagógusok Egyesülete, a Pro Scientia Naturae Alapítvány és a Fókusz tudománynpszerűsítő elektronikus folyóirat szerkesztősége.

Rendkívül érdekes szakdolgozatok készültek a korábbi versenyekre

Versmondóink óriási sikere Egerben

A Magyar Kultúra Napja alkalmából 2019. február 2-án tartották az Ötágú síp üzenete vers- és prózamondó találkozót magyarországi és határon túli fölsős diákok részvételével. Az Egri Kulturális és Művészeti központban megtartott jubileumi, 20. találkozón a vajdaságiak mellett erdélyi, muravidéki és magyarországi versmondó fiatalok mutatkoztak be. Vajdaságból három diák érkezett a rendezvényre, s mindhárman díjazottak is lettek.

A temerini **Pásztor Dávid** (Kókai Imre Általános Iskola, 7. osztály) első, a kishegyesi **Kőműves Csenge** (Ady Endre Kísérleti Általános Iskola, 8. osztály) második, az óbcei **Horváth Kinga** (Samu Mihály Általános Iskola, 5. osztály) harmadik díjat hozott haza.

A díjazott tanulók utaztatásában és szakmai felkészítésében a felkészítő tanárok mellett a Vajdasági Magyar Versmondók Egyesülete vállalt szerepet.

Kőműves Csenge, Pásztor Dávid és Horváth Kinga

Állati jó történetek a szabadkai Zmajban

Romhányi József verseinek és Lázár Ervin meséjének felhasználásával Oláh Tamás megírta az Állati jó történetek színpadi változatát; egy igazán szórakoztató, zenés játékot írt. Ez azonban nem volt elég ahhoz, hogy a mű valóban életre keljen. Kellett hozzá két kiváló zeneszerző (**Erős Ervin** és **Klemm Dávid**), egy rendező (**Kálló Béla**), két színművész (**Kálló Béla** és **Orlovity Sztaniszlava**) és természetesen egy jó hangulatú közönség (a szabadkai J. J. Zmaj iskola elsősei, **Grubanov Martinek Emília** tanítónő tanítványai szüleikkel).

Az előadásban humoros és mindenki számára tanulságos mesékkel szölik meg a gyerekeket. A főhősök többnyire állatok, akik saját mulatságos vagy épp elgondolkodtató kalandjaikkal, történeteikkel segítik a gyerekeket abban, hogy jobban megértsék az őket körülvevő világot.

A szerzők szerint a mesék tanító célzatán túl bővíthetnek a gyerekek állatvilággal kapcsolatos ismeretei, a beélt versek, nyelvtörők pedig a szókincsüket is gyarapíthatják. S ez minden bizonnyal épp így is van.

Hogyan látták a gyerekek az előadást?

Mačković Tatjana: Mindig megtréfálták a gyerekeket, és megkérdezték a véleményünket is! Jókat nevettünk a szülőkkel együtt a bohókodásaikon! Tetszettek a jelmezek, sok állatot mutattak be viccesen, de a legjobban az tetszett, hogy együtt mulattunk! Szeretném, ha több ilyen előadáson vehetnénk részt!

Vince Krisztofer: Nagyon tetszett az előadás! A Piroska és a farkas volt a nyerő, az volt

az igazi, mert ott a „stipi-stopi” részek nagyon viccesek – amikor ezt kimondják a színészek, minden megáll és megváltozik, szerepet cserélnek a szereplők. Ez nagyon tetszett. Meg persze a végén a közös tánc, az nagyon jó volt.

Csákány Petra: Az előadás minden egyes pillanata tetszett. Sokat nevettem, a darab végén pedig a közös táncot különösen élveztem.

Kálló Dorián: Legjobban az tetszett, amikor az apu játszotta a katicabogarat és a Piroskát, no meg a dalok is tetszettek, a szövegek viccesek

voltak. Játékos volt, sokat nevettünk, de nemcsak mi, hanem a szülők is rengeteget derültek. Hunor, az osztálytársam azt mondta, hogy nagyon vicces az apukám, és jó színész. Büszke vagyok az apura, szeretem őt nézni, amikor színészkedik. Az előadás végén jó volt a közös táncolás, jó volt aput meg anyut látnom együtt táncolni. Jó volna máskor is összejönni bulizni az osztállyal és szülőkkel, például kerti partit tartani vagy színházba menni Budapestre.

A szabadkai J. J. Zmaj iskola 1. c osztálya

Adyra emlékeztek Topolyán

Népes közönség volt kíváncsi február első hétvégéjén a topolyai **Auróra Beszédművészeti Műhely** szavalóinak és a Kodály Zoltán Magyar Művelődési Központ **Csiripiszli** kórusának műsorára, melyet Ady Endre neves költőnk halálának 100. évfordulója jegyében tartottak.

A Kodály székház nagytermében fellépő dalos lánykákat **Kisimre Szerda Anna**, a szavalókat pedig **Péter Irén** készítette fel. A tanárnő 2016 ősze óta egyengeti az Auróra Beszédművészeti Műhely keretében az irodalomkedvelő gyerekek és fiatalok útját.

– **Vass Borsodi Borbála** tanárnő és **Gazsó Hargita** után vettem át a műhely vezetését. Az Auróra próbáit átlagosan 10 gyermek látogatja, és alkalomtól függően vagyunk többen vagy kevesebben is. Mivel nyugdíjas vagyok, rugalmasabb az időbeosztásom, ezért úgy alakítjuk a munkánkat, hogy alkalmazkodjunk a gyerekek szabadidejéhez. Általában a táncfoglalkozások előtt iktatunk be egy kis szavalópróbát – mondta Péter Irén tanárnő, akitől az iránt érdeklődtünk, hogy a 100 évvel ezelőtt elhunyt Ady Endre munkássága iránt fogékonyak-e a gyerekek és a fiatalok.

– Ady Endre személyisége, verseinek repertoárja teljesen beleilleszkedik a mai megosztott magyar társadalmi hangulatba. Ady vallását gyakorló református családban nőtt fel, és ilyen konzervatív alapokkal élte meg a költészetét is. Neki nincsenek istenkereső versei, mint – mondjuk – József Attilának, ő belenőtt a hit, a vallás nyújtotta válaszokba. Ezzel találkozunk akár a Karácsonyi regében vagy Az Úr érkezése című költeményében, amikor a nagy bajban a Mindenhatóhoz fordul. Ez is aktuális lehet a ma embere számára, korosztálytól függetlenül – mutatott rá a tanárnő.

K. P. D.

Palicsiak sikere a Curie Matematika Emlékversenyen

Február elsején tartották a Curie Matematika Emlékverseny területi döntőjét Zentán, amire a palicsi Miroslav Antic iskolából 5-en jutottak be, meghozza: **Kőműves Emese**, **Csiszár Virág**, **Csiszár Ákos**, **Balcsák Bendzsamin** és **Keresztényi Albert**. Közülük Kőműves Emese és Csiszár Ákos első helyezést értek el (valamint meghívást kaptak a döntőre, ami Szolnokon rendeznek meg), Keresztényi Albert pedig 3. helyezett lett.

Nagygyörgy Kristóf

Romló világ

Egyre változik az emberiség. Gondolkodásban – jó és rossz irányba, műveltség tekintetében és sok más dologban.

A pozitív dolgokat könnyen szavakba lehet foglalni – azt, ami az emberiség javára van, és (ezt hangsúlyozni kell) nem hat ki a természetre, esetleg csak jó hatással van rá. A negatív már más tésztá. Sajnos ezekből egyre több van a világ fejlődésével, sajnos nem csak javunkra szolgáló tárgyakat készítenek. Gondoljunk csak az állatok kiirtására, a génmanipulálásra, a környezetszennyezésre... Figyelni kell ezekre a dolgokra, törvénybe kellene foglalni őket, nagyon súlyosan büntetni, de sajnos azok, akiknek erre kellene figyelniük, ezt nem érik föl ésszel. Az emberek intelligenciahiányára és nemtörődömségére lehet ezek után következtetni.

A fölösleges építkezés is ilyen hiba. Vegyük például Kínát. Hány milliárd betontömböt öntenek ki, ahova aztán jobbik esetben behurcolják az embereket, rosszabb esetben pedig úgy hagyják, szinte üresen, csak a bútorok töltik ki, vagy még az sem... Mellesleg a betont is természetirtással szerzik. Normális ember felteszi a kérdést, hogy hogy nem lehet ennyit előregondolkodni! Mi lesz belőlünk húsz-harminc év múlva? Akkor is lesznek emberek! A „nagyon felelősségtudatos szülők” „alapozzák a gyerek jövőjét”! Persze! Csak hiába, lehet, hogy a gyerekek meg már egy anakonda lesz az utódja. Sok hülye mesterséges beleszólás! Na, meg a tévéműsorok! Hogy „ilyen lesz a világ 2050-ben” meg fene tudja, milyen műsorokat forgatnak! Diszletekkel stb. Egyetlen dologra nem gondolnak. Hogy mennyire fog elszennyeződni. Hogy a háterekre nem rajzolgatják oda a szeméthegeket! Pár év alatt a nagy korallzátony majdnem teljesen elszennyeződött. 2050-ig például hány év van? 32! Annyi idő alatt mi lesz? Normálisak mondjuk abban bíznak, hogy kifejlesztenek valami öko-ökoszerkezetet, ami majd megszabadít mindenkit a hulladéktól, és bármi áron, de ráveszi az embereket, hogy beléje tegyék a szemetet, szétválogatva (!). Apro-pó, szétválogatás! Szelektív szemétygyűjtés. Kinek hogy tetszik? Akinek sehogy, gondolkodjon el ezeken! Vajon azokban a gyárakban, ahol újrahasznosítható anyagokkal dolgoznak, miért teszik? Vagy a visszaváltható üvegek? Na, ezek normálisak. – Hajjaj! A gondolkodásba ez is beletartozik... Az előítélkezés, illetve a különbségtétel. Szomorú. Sajnos, akik a rasszizmust kitalálták és elterjesztették, nem a környezetvédelem miatt tették, nem mintha emiatt lehetne az ember rasszista. – Visszamiatyánk! Papír, műanyag, alumínium. Nem túl természetesek – jó, a papír igen, de a műanyag biztos nem –, mégis hasznosak. Már-mint akkor, ha szelektíven gyűjtik. Ha csak szétdobálják, ahogy teszik rengetegen, egyetlen dolgot tudnak: szennyezni. Azt szennyezni, ahova jutnak. Ebben az esetben bármit. Amúgy nem kellene, hogy nagy cucc legyen szelektíven szemetet gyűjteni. Igazán. Szinte mindenhol van konténer erre a célra. Beledobni a megfelelő kukába körülbelül annyi erőfeszítés, mint szétdobálni, és még hasznos is. Kár hogy az IQ-hiány nem igazán teszi lehetővé ennek a felfogását. Az újrahasznosítás aztán úgy folytatódik, hogy simán megtisztítják és újradolgozzák. Kész! És még csak nem is kell hozzá erő, a gépek mind megcsinálják, nehogy a szegény eltunyult emberek megerőltessék magukat! Teljes kényelem!... Amúgy ez mind hol történik? A gyárakban. A gyárak! Á! Azokra is kellene öko-megoldás. Konkrétan a legnagyobb szennyezőkre. Levegőt, vizet, talajt nem kímélnék. Mind füstöl, ereszt ki a fölösleges folyadékokat, anyagokat. Persze, mellette termel „hasznos” dolgokat is ilyen... kevés százalékban. Meg a gépek benne! Zabálják a „meghajtóanyagot”. Az emberek is tiszta zombik bent, ha vannak. Egyetlen futószalagra pakolgatják órákon át a „hozzávalókat”. Ugyebár nincsenek is ott mindig emberek. Lassan mindenkit leváltanak a gépek. Pfuj! Az a minimális mozgás is elmegy, meg a munkanélküliségnek is nagyobb lesz az esélye... Tovább! Itt vannak a szerencsétlen állatok. Lövik őket, mert szegénykéik (természetesen az emberek) éheznek! Meg fáznak! Ó, az elnyomottak! Akiknek más élőlény kell, hogy nekik jó legyen. Hogy nem eszik meg magukat? Mindjárt egyel kevesebb lenne a hülye! És még elszaporodni sem szaporodnának el! Így meg lassan a Napon is

lesz szántóföld! Ja, és a parasztok. Szegények, ők az ilyenek, meg olyanok, közben becsületesen végzik a „munkájukat”, amit meg a „nagyurak” osztanak ki nekik. A kihálás szélén áll szinte minden állat! Ki miatt? Hát, nyilván nem egy másik állat miatt. Vagyis de! Csak ezek az állatok fejlett, okos, intelligens embereknek mondják magukat. Még hazudnak is! Katasztrófa! Meg akkor még a divatozáshoz! A parfümök meg izék! Ahhoz is más élőlényeket használnak föl! Nekik, embereknek egyik részük sincs belerakva. Miért? Bah! Akkor a kísérletezés az állatokon! Értem én, hogy jót akarnak, de kinek? Hát maguknak! Az önzőség határtalan! Meg akkor az olyan vegyszerezés, hogy több tojást tojjon, finomabb legyen a húsa, puhább legyen a szőre stb. Hogy aztán ezeket „elnyerjék”, szintén „bántaniuk” kell az állatokat. Miért? Hát hogy haszna legyen az okos, intelligens állatnak! Na mármost! Itt van ugyanez a növények esetében. Lassan már a mutánsállat mutánsgénjéből szedik ki a mutánszénát, hogy megmutálják, és mondjuk tea íze legyen, és a mutánsember főzzen belőle mutánteát, hogy az emberi „betegségét” mutálja, nehogy visszafejlődjene normálisba! Jó, lehet hogy túlzás, de hogy például a paradicsomot is génmanipulálják, az is biztos. És ezt is miért? Na vajon? Eluralkodik az E betű! Eapokalipszis! Ragozhatnánk még, szórakozhatnánk rajta, de sajnos ez nemcsak valószínű, hanem olyan biztos, mint amilyen biztosan el tudom mondani a nevem! Hopp! A szórakozás! Gondoljunk csak bele, régen ez hogy történhetett... szemeket becsukni (olvasók ne)! Bemegy az ember a haverja nappalijába, jönnek más ismerősök is, beszélgetnek, kártyáznak, iszogatnak, néha lehet, hogy megcsúszik, sok lesz, esznek, elvannak, oké! Nézzük, mi van manapság! Be a diszkóba, tömegnyomorba (ráadásul idegenek), méregdrága minden sima ital, rongyrészes tagok lihegnek az archa, időtlen tuc-tuc zenére még időtelenebbül lötyögnek fiatalok, elkábul az ember, még drogfüggővé is válhat közben, egyszer csak reggel van, és vége. Ez a szórakozás! Normális ez? Változik az emberiség, nagyon! Sajnos nem egészen pozitív irányba. Természetesen van valamilyen szinten jó oldala is, csak meg kell találni. Például ez az „egy gombnyomásért semmisenemrajtadmulik” dolog valamilyen formában hiányozna, ha most visszamennénk az ezres évekbe, de az a része, hogy „mármisemrajtadmulik”, hanem például a net-jelerősségen, fölösleges, és így még inkább gondolhatják az emberek, hogy bármit rákenhetünk másra. Mert nem. Ha meg az ember rájön a hibáira, ki van akadva! Gondolkodjon előre! Nem csak az ilyen államelsők – de azok is, mert a nép nagy része csak rájuk hallgat –, hanem mindenki más is, mert mindenki másból is lehet államvezető vagy legalább modern-emberi szemszögből nézve nagy valaki, akire hallgatni fognak, és aki ezzel megmentheti a világot. Így aztán valóban nagy valaki lenne. Nincs vége! Persze, tökéletes befejezés lenne, de sok mindent még nem tudtok. Milyen igaz mondatokat

Élet a faluban

Oláh Jázmin, 2. osztály, J. J. Zmaj iskola, Magyarakanizsa

tudtok összerakni a következő kulcsszavakból: ózonlyuk, Amerika, oxigén, káros gázok, globális felmelegedés, hiány, káros napsugarak, Föld, szerződés a légszennyezés megakadályozása érdekében, legnagyobb szennyező, aláírás? – Amerika a világon a legnagyobb szennyező. Az ő hibájukból van eddig két ózonlyuk az atmoszférában. Ez a természeti jelenség okozza a globális felmelegedést, mert az ózonrétegnek kellene megvédenie a Földet a káros napsugaraktól. Hogyan keletkezik az ózonlyuk? A szennyezett gázok okozzák. Egyébként ennek megakadályozása érdekében valamelyik évben szerződést írtak alá Amerikán kívül minden kontinensen. Gyárakkal, autókkal, kéményekkel, amivel csak lehet, szennyezik az amerikaiak a levegőt, és föl sem tűnik nekik, hogy például New Yorkban gázmaszkkal járnak az emberek – brutális! Hülyék ezek az amerikaiak. Gondolkodás – nulla. Ő, ha egyszer egy okos ökoember vezetné arra felé az országokat! (Mondjuk, nem csak arra felé...)

Megmentené a világot, az emberiséget és a jövőt.

Csiszár Virág, 6. osztály, Miroslav Antić iskola, Palics

Így telt a szünidő

A téli szünet három hétig tartott.

Karácsony előtti vasárnap a mamáék elhívtak bennünket Palicsra egy étterembe ebédelni. Ott nagyon finom ételeket szolgáltak fel, és a Palicsi-tó látványa még szebbé tette ezt az ebédet.

Az újév is jól telt el. Egy család jött hozzánk szilveszterezni. Két kisebb gyerekük van. Sikerült velük egy jót játszani. A szüleink tűzijátékot is vettek, amit éjfélkor sikerült megcsodálni.

A moravikai nagymamám is meglátogattam a szünetben. Pár napig ott voltam. Találkoztam a legjobb barátnőmmel, akivel jókat beszélgettünk.

A szünidő többi részében sokat olvastam és játszottam.

Igaz, a szünet sohasem tűnik soknak, és én tartalmasan próbáltam eltölteni, mégis örültem az iskolakezdesnek.

Varga Adrienn, 6. osztály, Moša Pijade iskola, Pacsér

A bizonyítványom

*Igyekeztem, törekedtem,
nehogy végül tönkrementem.*

*El is jött az év vége,
féltem, idegeskedtem.*

*Bizonyítványomat a tanárő kiadja,
testemet félelmem elhagyja.*

*Látom benne, hogy színikitűnő,
boldogságom gyorsan jött elő.*

*A szüleim megdicsérték,
csak így tovább, így éljek.*

Agyamba szállt egy gondolat, ami szép:

Így legyen máskor is, így legyen épp!

Rizsányi Melánia, 5. osztály, I. G. Kovačić iskola, Szabadka

Az unokatestvérem és én

Az unokatestvérem neve Emma. Kis növésű, aranyos kislány. Szeme kék színű, haja pedig világosbarna.

Emma nyáron lesz 6 éves. Nagyon szereti az állatokat, ő egy kis állatbarát. Kedvenc színe a lila. Nagyon sok időt töltünk együtt, majdnem mindennap találkozunk. Sokat játszunk, Barbizunk. Ha jó az idő, akkor kint játszunk, mert imádunk a szabadban lenni. Fogócskázunk, bújócskázunk és játszótérre megyünk. Nyáron sokat fürdünk és fagyizunk.

Nagyon szeretem Emmát, olyan, mintha a testvérem lenne. Remélem, ha felnövünk, majd akkor is szeretjük egymást és számíthatunk majd egymásra, mint most.

Oláh Jázmin, 3. osztály, J. J. Zmaj iskola, Magyarkanizsa

Tél

Ezen a télen sok minden történt velem.

Amikor elmentünk Pestre, egyik nap meglátogattuk a nagybácsimat. Ők egy falu mellett laknak. Aznap éppen havazott, nagy volt a hó. Amikor odaértünk, odajött hozzánk két kutya. Miután üdvözöltek, bementünk a házba. Ott ettünk egy kis rágsálnivalót és vissza kimentünk a hóba. A kertben sétáltunk egy kicsit, miközben a nagybácsim bemutatta az összes kutyáját. Az egyik még hempergett is a hóban. Utána megnéztük még a pónikat és a bárányokat, de találkoztunk egy macskával is. Akkorra nagy volt a hó, hogy bement a bakancsomba is. Kicsivel később megkértek, hogy tisztítsam le az autóról a havat, ami eltartott egy darabig. Utána bementünk megebédelni és beszélgetni.

Ekkor már kezdett sötétedni, és mentünk haza.

Bazsó Ákos, 4. osztály, J. J. Zmaj iskola, Szabadka

Mese, mese, mátka...

Egyszer volt, hol nem volt, élt egyszer egy kislány az anyukájával. A kislányt úgy hívták, hogy Panna. Panna szeretett játszani, de nem sokat játszhatott, mert anyukája beteg volt. Mindig ő mosogatott, főzött, takarított és sok mindent csinált meg. Szegények voltak. Amit tudtak, megtermeltek maguknak, de néha Panna, amikor ráért, a piacra is elment árulni. A patakparton egy kis kunyhóban éltek. Egy nap anyukája szólt Pannának:

– Menj a patakra mosni!

– Jól van, édesanyám – szólt Panna.

Amikor leért, elkezdett mosni. Egyszer csak észrevette, hogy mellette áll egy kisördög, aki meg is szólította Pannát:

– Pannácska, tudom, hogy anyukád beteg, én meg tudnám gyógyítani, ha megteszel nekem egy szívességet!

– Tényleg? – csodálkozott Panna.

– Igen – szólt az ördög.

– Mi lenne a szívesség? – kérdezte Pannácska.

– Hát ebből a gombából főzz levest. Egy tányérral vigyél ebből a levesből a bírónak, a molnárnak és a királynak. Mond meg nekik, hogy én küldöm. Mikor ez meglesz, gyere ide a tányérokkal és csak mondd, hogy kisördög, és már itt is leszek. Rendben?

– Igen – mondta Panna.

Az ördög odaadta neki a gombát, és eltűnt. A kislány hazaballagott, kitergetett, és elment főzni. Estére kész is lett a leves, de már Pannának nem volt ideje elvinni, így másnapra halasztotta. Másnap reggel azt mondta anyukájának, hogy el kell mennie sürgősen valahová. Felkapta az edényt, és elment a faluba. Először a bíróhoz ment, és azt mondta neki:

– Jó reggelt, bíró uram, hoztam egy kis gombalevest, a kisördög küldte.

– A kisördög! – nevetett a bíró. – Hiszen nem is létezik!

– De azt mondta, hogy ha maga nem eszik belőle, akkor nem gyógyítja meg az anyukámat – mondta Panna szerényen.

– Ja, te biztos annak a beteg asszonynak a lánya vagy.

– Igen.

– Biztos az küldte – mondta magában a bíró.

– Jó, akkor kérek egy tányérral – kiáltott fel a bíró úr.

Panna adott neki, és ment tovább. A molnárt és a királyt ugyanúgy meggyőzte. Lement a patakra, és felkiáltott:

– Kisördög!

Már ott is termett Panna előtt.

– Sikerült? – kérdezte az ördög.

– Igen – válaszolta Panna.

Az ördög ámulat-bámolt, hogyhogy sikerült Pannának, hisz a bírót, a molnárt és a királyt nehéz meggyőzni.

– Akkor az ígéret? – kérdezte Pannácska.

Az ördögnek nehezére esett, de betartotta az ígéretét, és megint eltűnt. Panna gyorsan hazafutott, hogy megnézzze, tényleg meggyógyult-e az anyukája. Az ördög igazat beszélt, és tényleg, anyukája tárt karokkal, egészségesen várta Pannát. Nagyon megörültek egymásnak, és Panna mindent elmondott az édesanyjának. Közben megértette, hogy jóakarattal és kedvességgel mindent elérhet.

Panna és az anyukája ezek után boldogan éltek, amíg meg nem haltak.

Varnyú Leóna, 4. osztály, Petőfi Sándor iskola, Óbecse

ROBOTIKA

Kicsi, még bénán működik, de a miénk

Ezt mondták Pepperről, a robotról a magyarországi Netlife Robotics cégben, amikor nemrég bemutatták az érdeklődőknek a japán Aldebaran Robotics cég humanoid robotjának „magyarorsított” fejlesztését. A 121 centiméter magas, 29 kilós gépezet valójában egy szeretnivalóan kedves robotocska (győződjetek meg a képen!), akinek/aminek saját kamerája, 3D-szenzora, mikrofonja, wifi-kapcsolata és érintő kijelzője van, és egy feltöltéssel 12 órán keresztül képes „éberen maradni”.

A magyar cég elsősorban ügyfélszolgálatokon szeretné alkalmazni a magyarul már megszólaló Peppert, de tudni kell, hogy a robotcskából világszerte már mintegy 2000 egyed van alkalmazásban, elsősorban az idegenforgalomban, de repülőtereken, üzletekben is, sőt Japánban már temetési ceremóniát is levezényel.

Egyébként a magyarországi demó bemutatón Pepper sajnos többször is késlekedett a válasszal, de némi noszogatás után mondott egy egészen jó viccet, majd játszott szaxofonon is. A fejlesztőcég szakemberei szerint 2020-ra szeretnék elérni, hogy megbízhatóan működjön.

Többen már magyar nevet is találtak a szimpatikus gépnek: egyszerűen Borsnak szólítják. (24.hu)

A JÖVŐ HÍDJAI

Közlekedési csoda Kínában

A világ leghosszabb tengeri átkelője épült meg Hongkong és a szárazföldi Kína között nemrégiben: az **55 kilométer hosszú híd** és alagút Csuahaj és Makaó városokkal köti össze a szigetekre épült, különleges övezetnek számító városállamot.

A kilenc év alatt elkészült építmény összekapcsolja az ázsiai gazdasági és pénzügyi metropoliszokat a dél-kínai Kuangtung tartomány fejlődő területével, ezzel egy nagy gazdasági régiót hoz létre a Gyöngy-folyó deltájában.

Az objektumot úgy tervezték, hogy az kibírjon akár óránként 200 kilométeres széllökéseket, a Richter-skálán 8-as erősségű földrengést és egy akár 300 ezer tonnás hajóval való ütközést is.

Méhekkel kommunikáló robotok

Vajon képesek a méhek megtanulni, hogyan kommunikálnak a robotokkal? És a robotok azt, hogyan lépjenek kapcsolatba a méhekkel? Akár hiszitek, akár nem, ilyen kérdésekre keresik a választ olyan európai kutatók, akiknek a célja például a környezévédelem új technológiáinak kifejlesztése.

A kutatók Ausztriában, Grazban majdnem minden nap egyedülálló kaptárakat építenek. Viaszpaneleket tesznek kicsi, érzékelőkkel felszerelt robotok fölé. Komplex biológiai algoritmusok segítenek a robotoknak abban, hogy különböző fizikai ingereket küldjenek az állatoknak. A kutatók ezután a méhek reakcióit figyelik.

– Ha megvan a kapcsolat, közelebbről megfigyelhetjük az információáramlást és azt, hogyan szűrik meg és tárolják a méhek az információt, ezáltal jobban megérthetjük az állatokat – mondta a kutatócsoport vezetője, Thomas Schmickl biológus.

A tudósok ebben az európai kutatási projektben arra programozták a kis robotokat, hogy próbálják meg elérni a méhek választát olyan ingerekre, mint a vibrálás, a légáramlás változása és a hőmérséklet-ingadozás.

– A robotokon belül vannak elektronikus részek. Ezeket képesek vagyunk melegíteni. Ha ezeket használjuk, a robot egyre melegebb lesz. Ezekhez a melegebb területekhez pedig szívesebben közelednek a méhek – magyarázta Ziad Salem rendszermérnök.

A következő lépésben a robotokat arra programozzák, hogy képesek legyenek maguktól utánózni azt a magatartást, amelyet a méhekkel való interakció alatt tapasztaltak. A tudósok azt akarják, hogy a robotok egy kollektív raj intelligenciát alakítsanak ki.

Az olyan hőmérsékletű területeket, mint amely a kaptárokon belül uralkodik, egyetlen méh magától spontán nem biztos, hogy megtalálja. De ha egyszerre több állatra bizzuk ezt a feladatot, akkor biztosan sikerrel járnak. Mert közösségben dolgoznak.

A kutatók abban bíznak, hogy a kis robotok egy nap meg tudják majd menteni a méheket, amelyek már most is nehéz környezeti nyomás alatt vannak. A méhkolóniák jóléte, védelme és hatékonysága nagyban növelhető lenne – állítják a tudósok.

– Tegyük fel, hogy hosszú, esős időszak jön nyáron, vagy hideg idő, ami azt jelentheti, hogy a méheknek nincs elegendő táplálékuk. Ha ezt előre tudnánk a robotoktól, tudnánk szabályozni a királynőt, hogy kevesebb petét rakjon, kevesebb utódja legyen, hogy a már élők jobban tudjanak gondoskodni magukról, megelőzve például a kannibalizmust – mondják a biológusok.

Hasonló vizsgálatokat végeznek egyes halfajoknál is. A kutatók abban bíznak, hogy a környezetvédelem túl munkájuk hatással lehet a halászatra, állattartásra és a mezőgazdaságra. (euronews.com)

A szívós bogyósok a télnek is ellenállnak

A legzordabb hónapokban, a fagyos téli erdőn-mezőn csak az örökzöldek és némely növény ilyenkorra beérő termései visznek valami szint a kietlen táj növényvilágának egyhangúságába. A borostyán sziklás erdőkben fordul elő az ország csaknem egész területén. Dekoratív, bőrnemű, örökzöld levelei miatt a parkokban és kertekben is gyakran ültetik. Kúszó, légygökereivel fákra és falakra felkapaszkodó hajtásainak levelei rendszeresen ötkaréjúak, virágzó hajtásainak viszont hegyes tojásdad levelei fejlődnek. Nyár végétől októberig álernyőben fejlődnek apró, zöldesfehér színű virágai, amelyekből kialakuló kékesfekete bogyói a tél folyamán érnek be. Nálunk vadon ritkán virágzik és hoz termést, viszont gyakran láthatjuk, amint a fa törzsére felfutva köpenyként veszi azt körbe. A növény ismertsége és tisztelete a szőlő kultuszával fonódott össze. Egykor a Dionüszosz-ünnepségeken, majd a római bacchanáliákon a felvonulók borostyánkoszorút viseltek a fejükön a mámor istenének ünnepén, így is érzékeltetve az égiekkel való kapcsolatot.

Furcsa nevet kapott ez a növény:
lónyelvű csodabogyó

is ez indokolta. Mai tömeges előfordulásáról nehéz elhinni, hogy mintegy két évtizeddel ezelőtt törvényes védelméről kellett gondoskodni.

Tiszafával általában parkokban találkozunk, bár helyenként hegyvidéken is rábukkanhatunk kivadult példányaira. Igen lassú növekedésű, tekintélyes kort megérő alacsonyabb fa vagy terébélyes cserje. Kétfajta növény, amely tavasszal (márciusban-áprilisban) virágzik. Termős egyedein fejlődő magjait lédús és élmélyítően édes magköpeny borítja, amely a nyár végén kezd megpirosodni. E magköpenyt kivéve a tiszafa minden része mérgező. Rendkívül kemény, szép, vöröses fájáért rendszeresen irtották, így egyebek között szobrokat, bútorkat készítettek belőle. De nagy becsben tartották a középkori fegyverkereskedők és az észak-európai hajóépítők is. Kultúrtörténeti szerepe is figyelemre méltó. A rómaiak és a kelták halotti kultuszában a halál istenének fája volt, a görög mitológiában ugyancsak megkülönböztetett szerepe volt. A tiszafa magról szaporítható, kerti változatait dugványozással szaporítják.

A hangafélék családjába tartozó áfonyák első sorban az arktikus területeken és a magashegységekben vannak otthon. Nálunk mindössze három fajuk jelenik meg, s ezek is ritkán fordul-

nak elő. Az örökzöld és lekerekített levelű vörös áfonya védett növény. A talajtól alig felemelkedő törpecserje évente kétszer (májusban-júniusban és augusztusban-szeptemberben) is virágozhat. Illatos virágai végálló, lekonyuló fürtökben nyílnak fehér vagy vöröses, harang alakú pártával. A második virágzásból származó bogyók ősz végére, télre érnek be. Az ízletes, vitaminokban gazdag termésből finom dzsem készíthető.

Ki ne ismerné a közönséges borostyánt?

A rózsafélék családjába tartozó berkenyék nemzetsége könnyen felismerhető, de fajaik általában igen nehezen azonosítható növények. Kis termetű fűcskák vagy cserjék, amelyeknek számos hibridje és átmeneti alakja ismert. Sziklás erdőkben, karsztbokorerdőkben, tölgyesekben élnek. Leveleik osztatlanok, karéjosak vagy páratlanul szárnyaltak, kopaszok és fonákukon sűrűn, fehérén molyhosak lehetnek. Apró, mintegy centiméteres almatermésük színe éretten, fajtól függően a sárgától a sötétpirosig változhat. Ugyancsak piros terméseket érlel a Hazslinszky-berkenye, májusban-júniusban virágzik s termései őszre érnek be.

Bár a bogyótermésű növények rendszertanilag egymástól távolabb álló fajok, közös jellemzőjük, hogy alsó- vagy felsőállású, egy vagy több termőlevelű magházból fejlődik a termésük, annak fala pedig elhúsosodik. A külső terméssfal viszont bőrnemű, amely tapintással könnyen érzékelhető. (MVA/TB)

Láttál már lisztes berkenyét?

A megtévesztő megjelenésű csodabogyóknak két faja él vidékeinken, mindkettővel a Dél-Dunántúl erdeiben találkozhatunk. A liliumfélék rokonági körébe tartoznak, legközelebbi rokonuk a főzeléknövényként ismert spárga. Mindkét fajuknak ellaposodott, levélszerű szár-részletei (úgynevezett fillokládiumai) vannak, amelyeknek közepén tavasszal fejlődnek az apró, zöldes virágok. Virágaik kevésbé feltűnők, azonban novemberre-februárra beérő, cseresznye nagyságú, tűzpiros bogyótermésük annál látványosabbá teszi őket. A szubmediterrán elterjedésű bükkösökben, gyertyános-tölgyesekben élő lónyelvű csodabogyó hajtásai rendszerint a talajon elfeksznek. Örökzöld hajtásait korábban tonnaszám gyűjtötték, védetté nyilvánítását

A magköpenyt kivéve a tiszafa minden része mérgező

Az egészséges vörös áfonya

Benedek Elek

Jégország királya

(3. rész)

A törpék elkezdtek diskurálni.

Mondta az első:

– Hej de jó ez a tűz, meglátjátok, hogy mindjárt leolvad a szakállam!

Mondta a második:

– Csak már leolvadna, de én attól félek, hogy a tűz sem olvasztja le.

Mondta a harmadik:

– Boldog ember lehet, aki itt alszik, annak nincs semmilyen szakállá.

– Vajon merre iparkodhatik ez az ember? – kérdezte az első.

– Van esze, hogy nem Jégországba – mondá a második.

– Na, én ott király sem szeretnék lenni! – mondá a harmadik.

De már erre János felugrott, s rájok rikkantott:

– Pedig az akarok lenni, atyafiak, akármit beszéltek! Hát ti is oda valók vagytok?

– Csak voltunk, de megszöktünk – mondák a törpék.

– Ejnye, pedig szerettem volna, ha visszajöttök velem, s kalauzoltok.

A törpék azt mondták, hogy a világ kincséért sem, hanem, ha a szakállukat leolvasztja, akkor éppen odáig kalauzolják.

– Hiszen ha csak az kell, nincs annál könnyebb – mondá János, fölkapott egy darab tüzes fát, magyarosan megtapogatta vele a törpék szakállát, s hát egyszer csak, preccs! – híre-pora sem volt a jégszakállnak.

– No, te legény – mondá a legidősebb törpe –, szolgálid leszünk életrehalálra, amiért megszabadítál minket a szakállunktól. Nesze, adok neked egy sípot, s ha bajba kerülsz, csak füttyents, ott leszünk melletted.

János elvette a sípot, tarisznyájába tette, s ment tovább. Még hét nap s hét éjjel ment, s akkor aztán fölért a hegy tetejére. De olyan közel volt az éghez, hogy hasra kellett feküdnie, s úgy csúszott át a hegy másik oldalára.

Hát, uramteremtőm, itt már megkezdődött Jégország. Csupa sima jég volt a hegy oldala, s amerre a szem ellátott, jég volt minden, de minden. A fűszál is jég volt itt, csupa jéghegyek, jégmezők, jégházak.

Nagyot fohászkodott János:

– Hej, édes Istenem, minek is jövök én ide! Mit érek vele, ha király is leszek itt. Apám, apám, mért nem hallgaték a tanácsodra, s lettem volna csizmadia!

De most már mindegy – gondolá, vissza nem megy, ha addig él is. S amint nézdegélt jobbra-balra, megpillantott egy ármádia katonát jégbe fagyva. Na, ez bizonyosan a vörös király ármádiája! Hej, ha ezt ő feltámaszthatná! De mivel? Itt nem lehet tüzet gyújtani. Már egy élete, egy halála, ő indul. Az ám, ha tudott volna. De a lába nem fogta a jeget, s vasbocskor már miszlikbe szakadt volt. Gondolkozik, mit csináljon. Eszébe jut nagy kínjában a jegesmedve. Előveszi a szőrszálát, s nézegeti. Hát egyszerre csak odatoppan a medve, s kérdi:

– Mit parancsolsz, lelkem, gazdám?

– Azt, hogy vigy le engem a hegyoldalra.

– Hej, édes gazdám, én leviszlek, ha parancsolod, de tudd meg, hogy mihelyt a hegy aljába érünk, jéggé fagysz.

– Mindegy – mondá János –, egy életem, egy halálom, csak végy a hátadra, s vigy le!

A medve nem ellenkezett többet, fölvette a hátára, s vitte. Amint beljebb-beljebb haladtak, mind erősebb-erősebb hideg lett. Mikor aztán a hegy aljába értek, úgy megfogta a hidegség, hogy csak úgy lefordult a medve hátáról. János még talpra állott, de érezte, hogy vége az életének. Először a lábujjhegyei fagytak jéggé, azán az egész lába, a lába szára, mind följebb-följebb. Mikor már a fagyás az övéig ért, eszébe jutottak a törpék, hátha ezek segíthetnének rajta valamit, kivette a sípját, s füttyentett. Mindjárt ott termett a három törpe. Kérdezte az idősebb:

– Mit parancsolsz, te szegény legény?

– Azt, hogy menjetek el az áldott Nap szállására, ott van Vörösország szélén! S mondjátok meg neki, könyörüljön rajtam, mert különben halál fia vagyok!

Ahogy ezt a szót kimondta, a fagyás a szájához ért, aztán a feje tetejére, s ott maradt egy helyben, mintha odacövekelték volna. A jegesmedve lefeküdt melléje, s úgy búsult szegény, hogy az ő jólelkű gazdájának így kell elvesznie.

Ezalatt a törpék addig mentek, addig keresgéltek, míg rá nem találtak a Nap szállására. Mondják a Napnak a János üzenetét. Azt mondja a Nap:

– Jól van, jól, csak ne alkalmatlankodjatok annyit! Azt hiszitek, olyan könnyű kitérni az utamból? Előbb alszom egyet rá, s majd megvállik, mit álmodom.

Mit álmodott a Nap, mit nem, én azt nem tudom, elég az, hogy mielőtt elindult volna világjáró útjára, egy kis kanyarodót csinált, elkerült Jégország felé.

Hej, édes Jézusom! Mi más világ lett Jégországban, amint az áldott Nap rásütött. Olvadásnak indult az a rengeteg sok jéghegy, a jégmezők, jégházak mind elolvadoztak, de meg a vörös király ármádiájáról is leolvadt a jéguniformis, s mind életre keltek.

Azám, leolvadt Jánosról is, de ott maradt a fején egy jég aranykorona, a kezében egy jég arany kormánypálca. Csak törülte, törülte a szemét János, azt hitte, hogy álmot lát, pedig mind igaz volt, ami történt. Ahol ni, jön az ármádia is! János mindjárt az élére állott, fölült a medve hátára, s vezette a katonákat a jégkirály városa ellen. Na hiszen vezethette! Mire odaértek, nyoma sem volt a jégkirály városának: elolvadt, tenger lett belőle, s a jégkirály annyit ivott belőle, hogy majd csak még a másvilágon ha megkívánja az ivást.

Jánost mindjárt kikiáltották Jégország királyának, s ő el is fogadta, de még előbb visszament Vörösországba, hogy hírül adja a királynak a nagy dicsőséget. A vörös király úgy megörült ennek, hogy egyetlen leányát s egész királyságát Jánosnak adta! Most már Jánosnak két országa volt, s mint a nagy urak szoktak, nyáron Jégországban, télen pedig Vörösországban lakott. Bezzeg hogy az udvarába vitette az apját, anyját, testvéreit, minden atyafiságát, s nagy urakká tette valamennyit.

Aki nem hiszi, járjon utána. Majd megtudja Vörösországban, ha ott nem, hát Jégországban.

(Vége)

Havasi Attila korhatáros gyerekversei

Egy másik életemben légy leszek

Egy másik életemben légy leszek,
osztottszerű és kékre fényezett;
jót zümmögök, gyakran mosok kezét,
a padra szállók, ott sütkérezek.

A pad sarkán feszül, illetve lóg
sok kis fonalka: legyet elkapók;
osztott szemmel csak épphogy láthatók,
ám rendszerükben mindig ott a pók.

Mármint fejemben egy kérdés ketyeg:
vajon sorsomnak más irányt vegyek,
kívívni egy bizonytalan kegyet,
hogyan másik életemben pók legyek?

A kilenc kukta balladája

Egyszer volt egy főszakácsnak kilenc szorgos segédje,
úgy gondolták, kakukkfűves nyulat sütnék ebédre.
Kettő nyúlra ment vadászni, másik kettő kakukkra,
ötven meg a főszakáccsal ott maradtak magukra.

Volt tehát a főszakácsnak öt szorgalmas kuktája,
úgy gondolták, bánatukat belesütik buktába.
Kettő elment lekvárért, mert megette a lekvárját,
három meg a főszakáccsal ott maradt, hogy megvárják.

Maradt hát a főszakács most három fürge legénnyel,
úgy gondolták, fájalmukat csillapítják lepénnyel.
Kettő elment megkérdezni, mi legyen a lepényben,
egy meg várt a főszakáccsal egyre tompább reményben.

Így tehát a főszakácsnak egy segédje maradt csak,
úgy gondolta, örül bármi egyszerű kis falatnak.
Elment tehát valamilyen egyszerű kis falatér,
a főszakács azóta meg várja, hogy majd hazatér.

A főszakács magányában mit tehetett egyebet,
úgy gondolta, szel magának egy nagy karéj kenyeret.
Leült vele konyhabéli sámlijára, ott eszi,
nem gondol a kilenc eltűnt kuktára, és jól teszi.

A Loch Ness-i szörny balladája

A skót hegyek közt éldegél az introvertált* szörnyeteg,
egy tó mélyén, mert az neki az optimális** környezet;
ha éhes, turistát fogyaszt: mindegy, hogy férfi, nő, gyerek;
nem nézi, skót avagy japán, ki kinn a parton ógyeleg.

Ha már a gyomra úgy korog,
hogy fönn a víz is bugyborog,
vigyázat, emberek:
a zsákmányát a Loch Ness-i
a mélybe húzza, ott eszi,
utána szendereg.

A tófenéki iszapban szundít emésztve éveket,
bár nem mindenki hisz abban, hogy voltaképpen létezik,
több mérvadó tudós viszont csak szörny voltában kételkedik,
egy ismert fajnak tagjaként feltételezve, mégpedig
hogy régi korszak cethala,
vagy ősgyík, mely ki nem hala,
vagy vándor víziló –
hogy pontosan tisztázza ezt,
öltött nehézbúvári mezt egy expedíció.
Remélve, hogy a kutatás a nagy titokhoz elvezet,
merült az expedíció, a nagyszerűen szervezett,

de abszolút kudarcba fúlt, ha lett eredménye, elveszett,
mert éppen éhes volt a szörny, és mindenkit lenyeldesett.
Ki venné tőle ezt zokon
a skót hegyek közt, északon?
Hisz társtalan szegény:
más létezőkkel nem rokon
miként magányos szirtfokon
lidérces, messze fény.

És mert az expedíciónak oly megrázó vége lett,
iránta már csak némelyek részéről vannak kételyek:
akárhogy is, ha fölkeressük Skóciát, e szép helyet,
a vadregényes tó körül legyünk azért csak éberek:
ott lesket ő, a – nos, mi is?
Nem gyík, mely másutt fosszilis,
se víziló, se cet,
csak egy szerény, sőt szende lény
A Loch Ness-mélyi csend ölén –
egy szürke szörnyeteg.

* **introvertált**: befelé forduló

** **optimális**: ideális, tökéletes

Samu avagy a kompromisszum*

Samu nevű mamutom egy igen böhöm állat,
de ha lágyan simogatom, halkan trombitálgat.
Samu mamut, Samu mamut,
szőröd puha, mint a pamut,
senki sincsen böhömebb és jámborabb tenálad.
Samu mamut szomorú, mert nem mehet a házba,
kis gazdája mellé pedig de szívesen mászna.
Meg kell kérni aput, anyut,
Engedjék be szegény Samut,
vegyenek egy böhöm házat, költözzünk Pomázra.
Apu, anyu megfontolták, úgy döntöttek, mégsem,
de azt hagyták, hogy az ajtót böhömöbre véssem.
Így történt, hogy Samu mamut
ma éjjel már velem aludt –
apu, anyu, nagyok vagytok gyermeknevelésben!

* **kompromisszum**: kölcsönös engedmények útján létrejött megegyezés

„Íme, a nonszensz (más néven badar)”

Varró Dániel

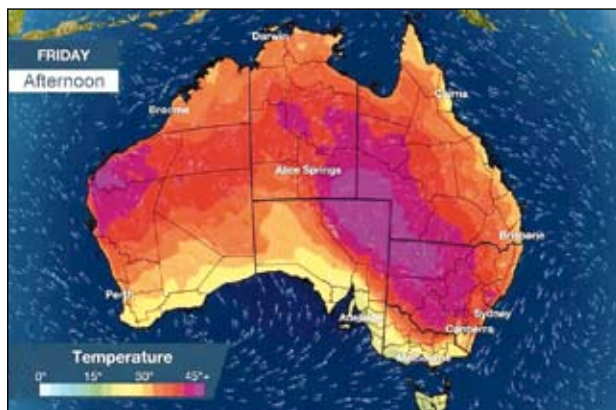
És íme Havasi Attila, aki az egyik legérdekesebb, legizgalmasabb kor-
társ magyar költőnk, és mint ilyen, neve nem szerepel a tankönyvekben,
verseit nem szavalják Kárpát-medence-szerte a diákok, pedig ahogyan
erről ti is meggyőződhetek, költeményei különlegesen szórakoztatóak.

Mamutok, szörnyek, legyek, kukták sorakoznak különös összevissza-
ságban. A költőtárs, Varró Dániel ezért is jelenti ki, hogy Havasi Attila
képviseli azt a költészeti felfogást, vagy ha úgy tetszik beszédmodot, po-
étikát, amelyet a nonszensz irodalomnak tulajdonítunk. Ahol minden
megengedett, ami nem hétköznapi, ahol az a jó, ha a világ a feje tetején
áll, az emberek pedig a kezükön járnak (valahol ott a nyugati sarkon, lásd:
Alice Csodaországban).

Az Iránytűben már közöltünk tőle néhány versfordítást. Utóbbinak is
mestere, ebből is látszik, hogy mennyire kézben tartja anyagát, mennyire
ismeri tudományát, fortélyát a versírásnak. És – ha lehetek ilyen őszinte
– mennyire eltalálta az én ízlésemet is egyediségével, nonszensz hajlamá-
val és látásmódjával.

Olvassuk korhatáros gyerekverseit, melyeket 1–101 éves korig bárki-
nek jó szívvel ajánlok!

Herédi Károly

2019 januárja volt minden idők legforróbb hónapja

Hivatalosan is 2019 januárja volt Ausztrália valaha feljegyzett legforróbb hónapja – erősítette meg az Ausztrál Meteorológiai Hivatal. Amióta a hőmérsékleti adatokat nyilvántartják, ez volt az első hónap, hogy a középhőmérséklet meghaladta a 30 Celsius-fokot. 2018 egyébként az ország történetének harmadik legmelegebb éve volt; csak a 2005. és a 2013. év előzte meg.

A szélsőséges hőhullám karácsony után tört be Ausztráliába: az ország északi és középső területein mindenhol 40 Celsius-fok feletti hőmérsékletet mértek, az északnyugat-ausztráliai Pilbara térségében 49 Celsius-fokot, Adelaide-ben pedig 46,2 Celsius-fokot mértek, ekkora hőséget 1939 óta nem tapasztaltak a városban.

A forróság nemcsak az embereket viseli meg, de az állatvilágra is jelentős hatást gyakorol. Az átlagosnál jóval melegebb időjárás nagy megerőltetést jelent a denevéreknek, amelyek közül sokan összezsarodva potyognak le a fákról vagy gabalyodnak bele áramvezetékekbe, a segíteni próbáló embereket pedig megtámadják. A hőhullám két nap leforgása alatt majdnem harmadát elpusztította a pápaszemes repülőket Ausztráliai populációjának. Az állatok nem tudták túlélni a 42 Celsius-fokot is meghaladó hőmérsékletet, tömegével potyogtak a fákról.

A világ egyik legnagyobb fehér cápájával úszkált együtt egy búvárcsapat

A világ egyik legnagyobb fehér cápáját örökölte meg egy búvárcsapat a Hawaii-szigetekhez tartozó Oahu déli partjainál. A hatalmas tengeri ragadozót egy elhullott nagy ábráscet teteme vonzotta a területre, ahol egyébként ezt a fajt nem igazán lehet megfigyelni, mert a hűvösebb vizeket kedveli. **Ocean Ramsey** tengerbiológus és csapata eredetileg az odaseregltó tigriscápák megfigyelésére szállt vízre kutatóhajójával, ám legnagyobb örömeikre egy életre szóló találkozásban lehetett részük a mélybe merülve.

A térségben elpusztult nagy ábráscet tetemét a Nemzeti Óceán- és Légkörkutató Hivatal) szakértői a partoktól távolabbi nyílttengeri vizekre vontatták ki, részben egészségügyi okok miatt, részben pedig kutatási célból. A hawaii kutatócsoport a NOAA által megadott információk alapján talált rá a cetre, illetve a teteméből lakmározó tigriscápákra, melyek gyorsan eliszkoztak, amikor felbukkant a hatalmas fehér cápa.

Ocean Ramsey, aki arról híres, hogy rendszeresen védőketrec nélkül, szabadtüdővel merül a cápák közé, azonnal kapott az alkalmon, izgatottan merült le a tengeri ragadozóhoz, hogy közelebről is szemügyre vehesse.

Az óriási, 6 méter hosszú és nagyjából 2,5 tonnás cápa békésen úszkált, egyáltalán nem zavarta a mellette felbukkanó búvár, aki még meg is simogatta. Az állat 50 éves lehet, és egy külön Twitter-fiók is követi az észleléseit. Ramsey lenyűgöző felvételeket készített róla, hosszasan úszkált vele és azt is megállapította, hogy a tengeri koloszus éppen vemhes. (erdekesvilag.hu)

Drónok kora

A neves amerikai hetilap, a Time legújabb borítójához egy 100 méter magas installációt kaptak lencsevégre, amelyet 958 világító drón segítségével állítottak elő. A Time nemrég számaának fő anyaga a drónok sokrétű felhasználásáról és kulturális fontosságáról szólt. Ennek apropóján készítették a látványos projektumot, hogy ezzel is megmutassák, korunk joggal nevezhető a drónok korának.

Egyszerre több folytatása készül

James Cameron manapság a világ egyik legismertebb és legelismertebb rendezője, habár inkább választotta ezt a hivatást belső sugallatra, mint tudatosan. Fizikaszakos hallgató volt, miután pedig végzett a tanulmányokkal, mindenféle munkát elvállalt, egyebek közt kamionsofőr is volt. Azután 1977-ben megnézte George Lucas Csillagok háborúja című filmjét, amely óriási hatást tett rá. Akkorát, hogy a filmezés felé fordult. Rendezőként a Xenogenesis című filmmel debütált. Azután a Piranha második részét rendezte, de nem kapott jó kritikákat. Cameron viszont nem hagyott fel a rendezéssel, sőt forgatókönyveket is írt. A siker nem sokáig váratott magára. A Terminátorral már szinte minden sci-fi- és akciófilmrajongó megismerte a nevét, a népszerűségét pedig csak fokozta A nyolcadik utas és a Terminátor második részével, valamint A mélység titka című filmekkel. Az igazi nagy siker pedig még csak ezután következett, a Titanic című filmmel rekordokat döntött meg. Egy ekkora népszerűségnek örvendő film után azt gondolnánk, hogy már nem mutathat túl sok újat, márpedig Cameron egy újabb nagy durranást tartogatott az ingyenc filmezőknek. A rendezésében készült, 2009-ben bemutatott Avattal ismét rekordokat döntött.

Az Avatar elkészítéséhez rengeteg technikai újítást és trükköt alkalmazott, melyek nagy részét ő maga fejlesztett ki. Úgy tudni, hogy még a Titanic bemutatása előtt megírta a filmet, csak arra várt, hogy a technológia fejlődése lehetővé tegye a megfelelő látvány létrehozását. Amikor 2002-ben a mozikba került a Peter Jackson rendezésében készült A Gyűrűk Ura trilógia második része, Gollam figuráját látva Cameron elérkezettnek látta az időt. Úgy ítélte meg, hogy a számítógép adta lehetőségek fejlődtek annyit, hogy hozzáfogjon az Avatarhoz, így komolyabban kezdett el foglalkozni a filmmel. Maga az elkészítése két évet vett igénybe, de az előkészületei ennél is többet. Habár a film nagy részét stúdiókban forgatták, úgy tudni, hogy a kanadai rendező elvitte az egész stábot Hawaii dzsungelbe, hogy megtapasztalják, milyen körülmények uralkodhatnak a Pandorán.

Itt játszódik ugyanis a film cselekménye, 2154-ben. A filmben megismerjük Jake Sullyt, a

deréktól lebénult háborús veteránt, aki egy tudományos program keretében a Pandora bolygóra utazik. A Pandora azonban lakott terület. Jake vállalkozik rá, hogy az ún. Avatar-projektum révén új testet kapjon, amellyel beépülhet az őslakosok közé.

James Cameron alapos munkát végzett az Avattal, egy egészen új képzeletbeli világot, új kultúrát kreált. Teljesen új nyelvet is hozott létre. Állítólag a rendező azzal bízta meg Paul R. Frommer nyelvészt, hogy egyszerűen kiejthető, de semmilyen emberi nyelvhez nem hasonlítható hangzásvilágot alkosson meg. Frommer Na'vi

nyelve definiált nyelvtannal rendelkezik. A film óriási siker lett, és George Lucas is remek alkalmat kapott, hogy viszonzozza Cameron dicséretét. Lucas azt mondta, hogy csak néhányan képesek arra, hogy egy teljes világot kitaláljanak, és Cameron nagyot alkotott.

Az Avatar végeredményben 40%-ban élőszereplős, 60%-ban számítógépes grafikákkal készült el, és a világ legelső, teljesen 3D-s élményt nyújtó filmje lett. A 3D persze nem számított teljesen újdonságnak, úgymond hullámokban jelentkezett az elmúlt évtizedek során. Egyik nagy hulláma a nyolcvanas években volt, ekkor jött ki például A cápa 3D is, az Avatar viszont újabb lendületet adott, és hatalmas változásokat hozott e téren.

Folytatása még nincs, de időközben arról lehetett hallani, hogy a rendező egyszerre négy részen dolgozik, a második 2020-ban, a harmadik 2021-ben, a negyedik 2024-ben, az ötödik pedig 2025-ben jelenik meg, ha minden a tervek szerint halad. Ahogyan azt a múltkor is megírtuk, a film kedvelői addig is egy csodálatos, látványos kiállítást tekinthetnek meg. Az Avatar: Discover Pandora című tárlat nemrég nyílt meg Budapesten, az Andrassy Élményközpontban.

A hangszálaival is gondok voltak

Namie Amuro japán popdívá egyike azoknak, akiknek sikerült globális ismertségre szert tenniük. A pályája 1992-ben indult, később pedig nem csupán országa egyik legnépszerűbb énekesnője lett, hanem népes rajongótáborral büszkélkedhet szerte a világban. Namie Amuro szegénységben nőtt fel, a felnőttkorát tragédiák árnyékolták be, a színpadon viszont csak a rajongói voltak fontosak a számára. Az énekesnő tavalyelőtt töltötte be 40. életévét, és ekkor bejelentette, hogy 25 éves pályafutás után visszavonul, addig pedig új lemezére és a koncertjére összpontosít. Tavaly vissza is vonult, nemrég azonban újra hallatott magáról. Egy dokumentumsorozatban tett egy utolsó vallomást. A vele készített interjúban azt is megkérdezték tőle, hogy mi a valódi oka visszavonulásának, erre pedig azt válaszolta, hogy már a 2010-es turné idején is problémái adódtak a hangszálaival, és az éneklés egyre megterhelőbbé vált a számára.

Terence Hill Budapestre látogat

Terence Hill, eredeti nevén Mario Girotti olasz színész leginkább a spagettiwesternekből, a Don Matteo című televíziós sorozatból és a Bud Spencerrel közösen készített filmekből ismert. Generációk nagy kedvence lett, sokan a mai napig is szeretik nézni a filmjeit, még akkor is, ha már sokszor látták. A magyar rajongók nagy örömeire Terence Hill most hétvégén a Papp László Budapest Sportaréna sztárvendége lesz. Ott ad koncertet ugyanis az olasz zeneszerző-testvérpár, Guido és Maurizio De Angelis, akik szimfonikus zenekari kísérettel adják elő a Bud Spencer és Terence Hill főszereplésével készült filmek nagy slágereit. Terence Hill azonban nem csupán zenét hallgatni jön, hanem részt vesz egy jótékonyági akcióban is. A Különbözn dühbe jövőnk című filmben látható, az eredetivel azonos típusú Dune Buggy slussz-kulcsát adja majd át annak, aki a meghirdetett jótékonyági aukción a nyertes licitet teszi az autóra. A bevételt a Heim Pál Gyermekkorház javára fordítják. A koncertre egy másik kedvencet is várnak, Kabir Bedi indiai színészt, aki Sandokant formázta meg az ismert sorozatban, ugyanis A maláj tigris zenéjét is De Angelisék szerezték.

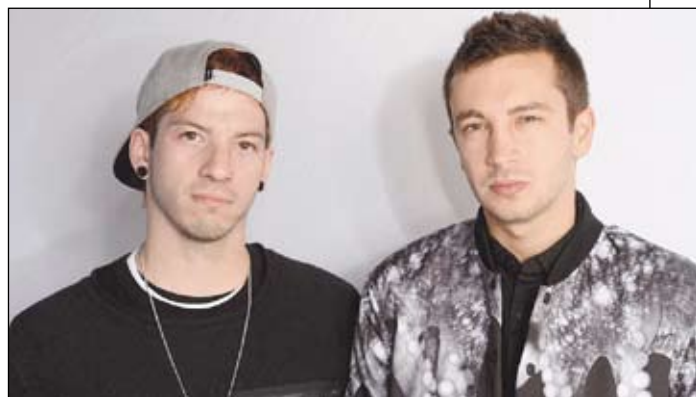

Szívesen készítené átdolgozásokat

A Nickelback kanadai rockegyüttes minden bizonnyal a világ egyik legmegosztóbb zenekara. Habár számos toplistás daluk lett, például a How You Remind Me, és a Pókemberhez is készítették dalt, sokan mégis azért támadják őket, mert szerintük túlságosan lagymatag a zenéjük. Az énekessel, Chad Kroegerrel nemrég készült egy interjú, amelyben a rock és a metal zene hatásairól is beszélt. Elmondása szerint mindannyian szeretik a metal együtteseket, ő a Metallicát, a Megadethet, az Anthraxot és a Slayert hallgatja a legszívesebben, kiváltképp pedig az utóbbit. Az énekes arról is szólt, hogy nagyon szeretne egyszer egy feldolgozásalbumot is készíteni, amely csupa Slayer-dalokból állna. Erre most ugyan nincs ideje, de nem zárja ki, hogy egyszer a jövőben újból elgondolkodik rajta.

Újabb klip a duótól

Az egyik legismertebb alternatív együttes, a Twenty One Pilots zenei páros tavaly októberben jelentette meg ötödik stúdióalbumát, a Trench-et. A lemezről eddig bemutatták a Jumpsuit, a Nico and the Niners, a Levitate és a My Blood című dalokat, nemrég viszont a figyelmet a Chlorine című dalra irányították, amelyhez szintén készítették videót. Az együttest továbbra is Tyler Joseph és Josh Dun alkotja. Miután 2015-ben kiadták a Blurryface című negyedik lemezüket, egy kis időre visszavonultak, és 2017-ben alig hallattak magukról. A rajongók ekkor már megsejtették, hogy új lemezen dolgoznak. A Trench kapcsán Tyler Joseph egy interjúban beszélt arról, hogy különleges albummal készülnek, és a dalokban az eddigieknél nagyobb súlyt fektetnek a lírai részekre. A lemez átlagban véve jó kritikákat kapott, sokak szerint némileg visszafogottabb, de annál mélyebb és elgondolkodtatóbb. Egyesek azt mondják, valóságos mestermű.

Jelige: „h.sz.”

Ötödikes lány vagyok. Harmadik óta szerelmes vagyok egy fiúba, akivel egy osztályba járok. Egy ideig ő is belem volt szerelmes, de most mintha eltávolodna tőlem. A születésnapján szerettem bele. Csakhogy most úgy érzem, mintha a legjobb barátomhoz vonzódna. Kipróbáltam mindent, hogy visszaszerezem, de nem sikerült. A szüleim se bírják őt. Most félek, hogy megbántottam ezzel. Mindenkinet az azt mondom, hogy én se szeretem őt, közben félek, hogy kiröhögnek. Mindenki azt mondja, hogy nem szeret. Kérlek, segíts, hogy visszaszerezem. Előre is köszönöm.

Válasz:

Azt hiszem, hogy titkon már te is tudod, hogy a fiút nem tudod „visszaszerezni”, mert valójában sosem volt a tiéd. Tudnod kell, hogy a szimpátiák általában jönnek-mennek, és éveken keresztül tanulgatjuk, gyakoroljuk a szerelmi kapcsolatok csínját-bínját, hogy azután, amikor már érettebb korba kerülünk, tartós kapcsolatot tudjunk kialakítani és fenntartani, párkapcsolatban, családban találjuk meg a boldogulásunkat. A ti időtök lejárt. És nyugodtan pontot tehetsz erre a történetre, hiszen te is mondd, hogy „kipróbáltam mindent, hogy visszaszerezem, de nem sikerült”. Fogadd el ezt a tényt, bármennyire is nehéz számodra. A továbbiakban ezzel a fiúval ne is foglalkozz! Engedd meg neki, hogy azt kedveljen, akit ő akar. És engedd meg a barátnőnek, hogy szabadon eldöntse, ki is az, aki neki tetszik. Azt is fontos tudnod, hogy a ti korotokban inkább barátkozni kellene fiúkkal, lányokkal, mert így tudjuk megtanulni, hogyan kell egymás között beszélgetni, társalogni, kimutatni a szimpátiánkat, feldolgozni a kudarcokat, az elutasítást stb. Barátkozni kell, és idővel, amikor eljön a nagy szerelmek ideje a te korosztályodnak, szerelmesnek lenni. Addig is foglald le magad más tevékenységekkel: mozgással, táncsal, sportolással, kerékpározással, rollerezéssel, nyelvtanulással, színjátszással, az iskolai szakkörökben való munkálkodással, és a tanulást se kell kihagyni a felsorolásból. Persze mindezt a szóban forgó fiú nélküli társasággal. Ha leköti magad más tevékenységgel, biztos, hogy hamarosan már egy másik fiú tölti majd ki a gondolataidat és a szívedet.

Jelige: „Színészrajongó,
Kedves Bizalmas sorok!

Ötödikes lány vagyok, és eddig (1. osztálytól fogva) minden évben készítettünk előadást, kivéve ezt az évet. Idén annak, aki eddig foglalkozott velünk, nincs ideje előadást szervezni velünk, így hát ránk maradt. Egy ideig lelkesen gondolkodtunk, de pár ember nagyon gyorsan feladta. És nem tudjuk megcsinálni, feladni meg nem akarom. Az osztály sem olyan, mint régen, nem vagyunk már összetartóak. Kérlek, segíts! Válaszodat várom.

Válasz:

Öröm olvasni az olyan levelet, amely lelkes fiatalokról szól, akikben benne van a tenni akarás. Úgy látom, hogy felnőtt támogatás nélkül maradtatok, már ami a színészkedést illeti. Feltételezem, hogy elsőtl negyedik osztályig a tanító néni volt az, aki összetartott benneteket, segített mindenben. Most már új osztálya van, és nem tud veletek is foglalkozni. Általában ezt az összetartó szerepet az osztályfőnök veszi át. Ha ő nem jártas a színi csoportok működtetésében, akkor valaki mást kell találni, aki vállalja a rendező és szervező szerepét. Lehet az valamelyik nyelvész tanár, de lehet lelkes szülő is, aki ebben a közös tevékenységben támogat benneteket. Ha vállald te, akkor legyél te a producer és a rendező is egyben. Dolgozz azokkal, akik továbbra is lelkesek a közös fellépést illetően. Sajnos, ebben az esetben, nehezen tudsz színészként is közreműködni. De ebben az esetben is jó lenne, ha megszereznék valamelyik tanár támogatását és segítségét. Nagyon sok iskolában működik színjátszó csoport is, ahova ti, akik szívesen felléptek, csatlakozhattok, ha nem jön össze az „osztályszínház”.

Azt pedig el kell fogadnod, hogy mindannyian megváltoztatok, és nem vagytok, nem is lehettek olyanok, mint régen voltatok, már csak azért sem, mert a serdülőkor küszöbén vagytok, és a társaid egy részénél már felütötte a fejét a serdülőkori lustaság is, a saját útjukat akarják járni, és ha nem muszáj, nem kötelező, akkor nem is csinálják. De te ne add fel!

Beszélg a magyar-, az angol- vagy más tanárral, hátha valaki közülük támogatná a színi projektet. Ha semmi se jön össze, akkor se idegeskedj. Azt nézd, hova tudsz bekapcsolódni, hogy továbbra is hódolhass kedvenc tevékenységednek, a színészetnek. Lehet, hogy a helyi művelődési egyesületnek vagy központnak van színjátszó csoportja, ahol örömmel fogadják a színészkedést kedvelőket.

Jelige: „Tavaszi szél”
Kedves Bizi!

Segíts! Hatodikos lány vagyok, és egy számomra igencsak nagy gonddal kapcsolatosan kellene tanács. Van egy fiú, akit nagyon szeretek, és nagyon úgy néz ki (a jelek szerint!), hogy ő is szeret engem. A gondot a barátnőim jelentik. Nem merem elmondani nekik, hogy mit érzek, kibe is vagyok szerelmes, mert nem is olyan nagyon régen sok mindennek elnevezték a fiút. Tisztában vagyok a hibáival, de a szívemnek nem parancsolhatok! Ha azt kérdeznék tőlem, hogy akarok-e vele járni, nem tudnék mit is válaszolni, mert egyrészt félek, hogy kihasználna, mert azt hallottam, hogy a lányokkal csak azért jár, nem szerelemből, másrészt mert attól is félek, hogy csak fájdalmat okozna. De nagyon tetszik! Az is nyomaszt, hogy nem tudom, mit mondanának a barátnőim, ha kiderülne a dolog. Mitévő legyek? Nem tudok dönteni. Kérlek, segíts!

Válasz:

Úgy látom, túl sok dologtól félsz, szorongsz, ami általában nem tesz jót, bármiről is lenne szó az életben. Tudnod kell, hogy általában az új, ismeretlen dolgoktól szoktunk félni, szorongást érezni. És ez normális dolog. Ezt a félelmet, szorongást, ha nem túl erős, le is szoktuk küzdeni, amint belekezdünk a dologba. Ugyanakkor, akárhogyan is fordítom a dolgot, arról, hogy TE mit is akarsz, a végső döntést neked kell meghoznod! Ha eljön az idő, és te is tetszel a fiúnak, meg kell ízelelni a szerelmet, vállalva azt a rizikót, hogy nem sikerül a kapcsolat, hogy kihasználnak, hogy megbántódsz, hogy fájdalmat okozhatnak. Bárhol és bármikor tudatod a többiekkel, hogy szerelmes vagy, mindig lesz olyan barátnő, aki támogat, melléd áll, támaszt nyújt. De lesz olyan is, aki elfordul tőled, szakál, élvezi, hogy szenvedsz, ha csalódás ér. Az emberek már csak ilyenek! Akarjuk, nem akarjuk, ez is benne van az ún. pakliban, az egyik kártyára ez van írva, a másikra amaz, csak az a kérdés, hogy mikor melyiket húzzuk. És a csalódást, a fájdalmat is meg kell tanulnunk átélni, legfőképpen feldolgozni, túltenni magunkat rajta. Ebben a pakliban azért sok-sok jó is van.

Mindenesetre, ne siess! Az előtted álló időt arra használd ki, hogy minél jobban megismerd a szimpátiádat, még ha „rossz fiú” is. Nagy a valószínűsége annak, hogy neked is pont ezért tetszik. Barátkozzál vele, beszélgetsetek, mert csak így tudod meg, hogy tényleg olyan rossz-e. Pl. jó tudni, hogyan gondolkodik a lányokról, a szerelemről, a járásról és persze rólad is. Ha jobban megismered, könnyebb lesz eldönteni, hogy érdemes-e vállalni a rizikót, vagy jobb csak barátkozni vele.

Kérdéseitekre Bori Mária pszichológus válaszol
e-mail: bizalmas.sorok@gmail.com

Valentin-napi bűvölet

1. Hogyan ünnepelsz ezen a napon?

- Ez a kettőnk napja, ezért a párommal töltöm. (3 pont)
- Megajándékozunk egymást, aztán hazamegyünk. (2 pont)
- A legkedvesebb barátnőmmel bulizok. (1 pont)

2. Milyen meglepetésnek örülsz leginkább?

- A saját készítésű ajándék hat meg igazán. (2 pont)
- Egy lánynak ékszer dukál! Ez az, ami felvillanyoz. (1 pont)
- A klasszikus vörös rózsza mellett feleslegesekek szavak. (3 pont)

3. Kinek és miért adsz ajándékot Valentin-nap alkalmából?

- A szerelmemnek, hogy ezzel bizonyítsam, mennyire fontos nekem. (3 pont)
- Annak, akire szeretettel gondolok, vagy akibe titokban szerelmes vagyok. (2 pont)
- Minden ismerősömnek, mert szeretem az embereket. (1 pont)

4. Mivel kedveskedtek az emberek eleinte egymásnak ezen a napon?

- Szív alakú lufikkal. (2 pont)
- Vidám üdvözlőkártyákkal. (3 pont)
- Szóban adták a másik tudtára szimpátiájukat. (1 pont)

5. A kapott virág fajtája mesél a fiú szándékáról.

Szerinted mit jelent egy csokor piros tulipán?

- Tavaszi virág révén a tisztaság jelképe. (1 pont)
- Szívformája miatt a szerelmet közvetíti. (3 pont)
- A kiérdemelt szerelem virága. (2 pont)

Értékelés

5-7 pont:

Nem vagy teljesen tisztában a Valentin-nap lényegével. Figyelned kellenne arra, hogy ne csak azért ünnepelj, mert ez a divat. Nem az ajándékok, hanem az együtt töltött idő tesz igazán tartóssá egy kapcsolatot!

8-11 pont:

Különbséget tudsz tenni a fontos és felszínes dolgok között. Vannak azonban olyan téves elképzeléseid, amelyeket még helyre kell hozni. Fordíts több figyelmet a szeretteidre, így még szebbek lesznek a napok!

12-15 pont:

Odafigyelsz a társaidra és a barátaidra, nem esel túlzásokba az ajándék kiválasztásánál. Ezt mindenki értékeli, főleg a szerelmed, ezért van mit ünnepelned ezen a napon. Csak így tovább!

Skandináv rejtvény

A farsang a mulatságok, bálók, karneválok ideje.

Rejtvényünkben megtalálod, mikor kezdődik, és meddig tart.

			FANYAR GYÜMÖLCS	▼	HIVATALOS IRAT	▼	ÓZ	▼	HÁZAS ÁLLAT TOJÁS NÉMETÜL	▼	HÁZIRUHA	▼	NEM NYERS	▼		
			5		MA KONGÓ		EZ				ZAMBIA		ÁLLÓVÍZ			
			OLASZ TÉVÉ KIS BAROMFI	▶			502	▶			... ÁRPÁD KÖLTŐ	▶				
				▶			KELET	▼								
									GRAMM	▶	MAGYAR- ORSZÁG	▶	PATA RÉSZE	▶		
									HÁLÓBAN A LABDA	▼	SKÁLA- HANG	▼				
SVÉD- ORSZÁG	▶	49		▼	MÁTKA	▶							KARNE- VÁLOK VÁROSA		1000	
LEKVÁR				E. O. K. G.			ADRIAI ÜDÜLŐ	▶							DÁTUMRAG	
	▶		ÁSATASKOR KERÜL ELŐ MÉG LEJEBB	▶			ÖKÖR SZERBÜL NAP BETŰI	▶		FORDÍTVA FEKETE-TEN- GERI ÜDÜLŐ ...PICI	▶					

Megfejtés: VIZKEPESZTŐL HAMVAZÓSZERDÁIG

Randitippek félénkeknek

Nem kerül túl nagy erőfeszítésbe, csak egy pici odafigyelés kell ahhoz, hogy legyűrd a félénkséged! Hogyan?

1. Tipp: lélegezz!

A légzéstechnika abban az esetben is segít, ha a torkodban érzed a szíved dobogását, amikor meglátsz egy számodra tetszetős személyt. Tehát vegyél egy jó mély levegőt, és tartsd benn egy darabig. Ezzel a levegővétellel pluszoxigénhez juttatod a szervezeted, és egy picit megnyugszol. Jótékony hatással van a lassú légzés a beszédközpontodra is, nem fog remegni a hangod, vagy nem csuklik el, amikor beszélgetésre kerül a sor.

2. Tipp: fogadd a bókot!

A lányok általában nem tudják, hogyan kell elegánsan fogadni egy bókot. Ez baj, mert a fiúk szépen lassan leszoknak a bókolásról. Amikor azt mondja, hogy szép a ruhád, akkor ne úgy fogadd, hogy ja, ez a szedett-vedett rongy, hanem köszönd meg. Nem kell túlzásba vinni, csak mondd a következőt: köszönöm, kedves tőled. Nehéz lesz elsőre, ha nem vagy hozzászokva, de gyakorolj. Így egyre több bókot kapsz, hiszen vevő vagy rá!

3. Tipp: javíts a tartásodon!

Figyeld meg, hogyan állnak a magabiztos emberek. Behúzzák a hasukat, és kitolják a mellkasukat. Tedd te is ezt. Tedd lazán csípőre a kezed, és húzd ki magad. A fejed soha ne lógasd, emeld fel, és nézz egyenesen a másik szemébe.

4. Tipp: légy megközelíthető!

A félénkség egyfajta falat húz köréd, jobb, ha ezzel tisztában vagy. Mivel visszahúzódsz, és halkan beszélsz – akkor is keveset –, túlságo-

Kinek milyen?

san titokzatosnak vagy unalmasnak tűnhetsz. Ezen egyszerű változtatni. Például ne tedd keresztbe se a lábad, se a karod, amikor leülsz. Érezd jól magad a bőrdobban, és mosolyogj. A barátságos mosoly sokakat vonz. Ha nyitott vagy mások iránt, ők is nyitni fognak feléd.

5. Tipp: próbálj határozott lenni!

Igen, ez a legnehezebb. Hiszen alapjában véve nem vagy az. Egyetlen lehetőség van, utánozd azokat, akik határozottan viselkednek. Ne félj tőlük, és ne is gondold, hogy jobbak valamiben, mint te. Nekik ilyen a természetük. Ha megkaparintasz egy-két trükköt, és alkalmazod is, szinte azonnal magabiztosabbnak tűnsz.

Extra tipp: teremts szemkontaktust!

Ez nagyon fontos. Ne hajtsd le a fejed, ha ismerkedni akarsz. A szem a lélek tükröje. Ha szembe mersz nézni azzal, akivel beszélsz, olyan láthatatlan kapcsolódás alakul ki közöttetek, amire mindketten emlékezni fogtok. Minden szemkontaktusnak varázsa van, mert szinte az összes érzelmeket ki lehet fejezni egy pillantással.

Szerelmes vagyok?

A válasz nem is olyan egyszerű, mint azt az első pillanatban gondolnánk.

Azt tudod, hogy csak a magyarban létezik külön szó a szerelemre és a szeretetre? Ezek szerint különbség van a szeretet és a szerelem között. A szeretet jól megvan szerelem nélkül is. A szülők mély szeretetet éreznek csemetéjük iránt. A barátok, a kedves rokonok közötti kapcsolatokat is ez jellemzi. Szerelem viszont nehezen képzelhető el szeretet nélkül. Az igaz, hogy ide már társulhat sok más, akár vele ellentétes érzelem is.

Óvodás korunktól arra készülünk, hogy találkozzunk VELE. Némelyeknek már akkor sikerül az ovi legmenőbb pasiját elhódítani. Másoknak várni kell még egy-két évet.

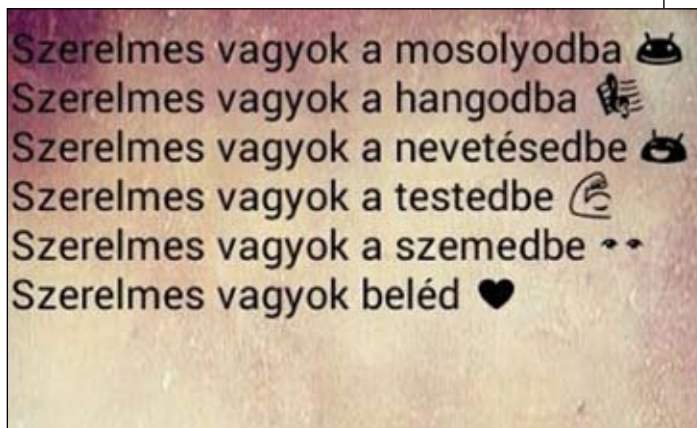
A másik nem iránti komolyabb vonzódás a kiskamasz évekre esik, a velük való tényleges találkozás pedig későbbre.

A szeretetről erre az időszakra már bőven van élményünk. Egy nagymama, egy anyuka, egy apuka, egy tesó megtanított minket erre. Közben persze jöttek a saját tapasztalataink, s szorgalmasan gyakoroltunk a szeretet művészetét egy barátón vagy barátnőn.

De egyszer csak jön egy pillanat, amikor azt érezzük, hogy ez a szeretet most nem ugyanaz, mint az eddig megszokottak voltak. Valami más történik itt. Valami újszerű vibrálás, aminek még nem adtunk nevet, de már életre kelt bennünk.

Mivel még nem ismerjük igazán, többször is csapdába eshetünk. Előfordul, hogy türelmetlen az ember. Ilyenkor könnyen eltéved, és esetleg olyanokat is kitüntet szerelmes érzésekkel, akik nem érdemlik ezt meg. Vagy szerelemnek hisz olyan folyamatokat, amik valójában nem azok.

Íme néhány jel, ami sejteti, hogy itt most több van pusztán érdeklődésnél:

- Az első dolgod, hogy megkeresed az illetőt az Facebookon.
 - Kérdezősködsz utána, úgy gyűjtöd róla az információkat, mint egy vérbeli nyomozó.
 - Napközben gyakran merül fel képzeletedben a kiszemelt képe. Ilyenkor jóleső érzés fog el, egyfajta izgalom, ami teljesen újszerű érzés.
 - Mosolyra húzódik a szád, amikor rá gondolsz.
 - Nehezebben megy a figyelés az órákon.
 - Úgy általában is a tárgyak és a személyek elmosódó kódében közeledsz, pár centivel a föld fölé.
 - Fantáziálni kezdesz róla, mindenféle szituációban látod magot, többször újrászínezed a történeteket. Ugyanilyen intenzitással képzeled el az első találkozást.
 - Próbálsz is megszervezni a „véletlen” összefutást.
 - Gyakrabban sírsz, könnyebben érzékenyülsz el, mint máskor.
- Hát, nagyjából ennyi árulkodó jel után gyanakodhatsz. De ha csak három igaz rád, az is elgondolkodtató. Lehet, hogy ez a szerelem?

RÉGEN ÉS MOST

Valentin-napi szokások a világban

A világ rengeteg országában ünneplik a Valentin-napot, mégis mind-egyikben kissé eltérő szokások terjedtek el.

Egyesült Államok

Az USA-ban ma leginkább lapokat küldenek, és apró ajándékokkal lepik meg egymást a szerelmesek. Ott sem volt azonban ez mindig így: korábban február 14-e volt az a nap, amikor pótolhatóak voltak az elmaradt születésnap és névnap jókívánságok, és a haragosainkat is kötelező volt ezen a napon meghallgatni.

Anglia

Az angoloknál a Valentin-napi legjellemzőbb szokás az volt, hogy azt az ellenkező nemű személyt, aki reggel először szembejött velük, Valentin-nak kellett szólítani. Mindez hetekig megmaradt, sőt az is gyakori volt, hogy egész évben kitüntetett figyelmet szenteltek egymásnak az így kialakult párok.

Finnország

A finnek nem tartják kifejezetten a szerelemesek napjának február 14-ét, sokkal inkább a szeretet napjának, hiszen a barátokkal való szoros kapcsolat az, amire ilyenkor emlékeznek. Ezen a napon kis kártyákkal és kedves üzenetekkel tudatják a másikkal, hogy mennyire fontos számukra a barátságuk.

Franciaország

A franciáknál a Valentin-nap korábban nemcsak a szeretetről és a sze-

relemről szólt, ez a nap volt kikiáltva a flörtölés ünnepnapjának is. Elhíresült az a középkori szokásuk, miszerint ilyenkor a férjes asszonyok szabadabban flörtölhetnek, a férfiaknak pedig ezt meg kellett bocsájtani nekik.

Olaszország

Olaszországban a Valentin-nap megünnepléséhez egy igazán romantikus hagyomány társul. A szerelmesek egy lakattal szimbolizálják összetartozásukat, a lakat mindkét kulcsát pedig a vízbe dobják, ezzel jelképezve, hogy a köztük lévő köteléket nem bonthatja fel semmi és senki.

Japán

Japánban az a szokás, hogy február 14-én a lányok kis ajándékokat, általában csokoládét adnak hozzájuk közel álló férfiaknak. Náluk a tisztelet és a nagyrabecsülés jelképe ez a nap, nemcsak a párjukat, a család férfitagjait is megajándékozzák, akik ugyanezt teszik a nőkkel március 14-én.

Magyar szokások

Többnyire a virágajándékozás és a kedves üzenetek küldése szokásos, és ez így van nálunk is. Korábban inkább vallási színezete volt ennek a napnak, amikor is a házasság szentségéért mártírhalált halt papot ünnepelték a templomokban országsszerte. A népi hiedelmek szerint, ha Bálint napján száraz, hideg az idő, akkor jó lesz a termés. Úgy tartották, hogy ezen a napon választanak párt a verebek, és ekkor jönnek vissza a vándorló vadgambok.

Csináld magad!

Néhány ajándékkötlet Bálint-napra

Konzervdobozokból hihetetlen cuki bádogember készülhet, csak egy kis festés kell és persze szívet-lelket beleadni...

Kiselejtezett villanykörtével is kimutatható, mit is jelent számodra!

Olló, ragasztó, papír, díszgomb, egy papálcika, és megmutathatód érzelmeid

Kimaradt puzzle? Nézd, hogyan hasznosíthatod Bálint-napra!

Nagy siker lehet a díszített sütemény is, de ne feledkezz el a csomagolásról!

Tudtad-e?

Miért éppen a vörös rózsza a szerelem jelképe?

Azt mindenki tudja, hogy aki ki akarja fejezni a szerelmét, annak vörös rózsát illik adni a kiszemeltjének. De miért pont rózsát? És miért pont vöröset?

A vörös rózsza hagyománya görögöktől ered. A mondák szerint a vörös rózsza volt a szerelem istennőjének, Aphroditének a kedvenc virága. Később ezt római mitológia is átvette, ott Vénusz néven tisztelték a szerelem istennőjét. Az azonban önmagában még kevés lett volna a tövises virág karrierjéhez. Az 1700-as évekig ugyanis senki nem tekintett a rózsára úgy, mint különleges jelképre.

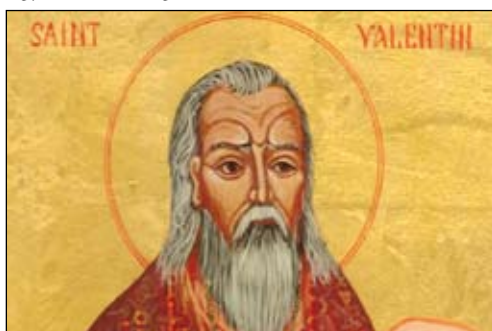
A felemelkedését nem egy romantikájáról híres nemzet hozta, hanem XII. Károly svéd uralkodó. Ő ugyanis szenvedélyesen szerette a virágokat, ezért össze is állított egy virágkódexet, melyben a vörös rózsát a szerelem jelképeként nyilvánította. Ez szépen megvetette az ágyat a 18. századi romantikus íróknak, költőknek, akik aztán előszeretettel használták a rózsát, mint motívumot a szerelmi szövegekben, mára pedig a kettő teljesen összefonódott.

A te Valentinod

Sok ember számára jeles nap február 14-e, Bálint napja. A szerelem ünnepeként emlegetjük, a szeretet és a szeretetteljes kapcsolatok hivatalos világnapjaként ugyanúgy. Nem volt ez mindig így. És főleg nem voltak mindig piros szívek az üzletek kirakatában Bálint- vagy Valentin-nap közeledtével, meg nem küldöztették a szerelmesek SMS-eiket a nagy „Ő”-nek, legfeljebb verseket írtak egymásnak. Akkor honnan ered a nap megünneplése? Mikor vált a nagy érzelmek, a szerelmesek, az ajándékozás, és talán a romantika napjává?

Bálint-nap megünneplése az utóbbi két évtizedben terjedt el tájainkon, a nyugati világban pedig korábban. A gyökerek azonban jóval régebbi időkre nyúlnak vissza. A legenda szerint az i. sz. 270-ben tartott ünnepen végezték ki Valentint, az üldözött keresztény püspököt. Bizonyos nézetek szerint Valentint azért ítélték halálra, mert segített üldözött keresztény társainak, sőt egyiket-másikat ki is mentette a börtönből, míg más források szerint Valentin titokban párokat adott össze, noha ezt II. Claudius megtiltotta, mondván: a nőtlen katona lojálisabb a nősnél. A legenda szerint a kivégzés előtt Valentint börtönben őrizték.

A börtönőrnek volt egy vak lánya, akit Valentin imádsággal meggyógyított. Egy másik variáció szerint ez a lány teljesen ép látású volt, viszont szerelembe esett Valentinnal. Amikor a férfit vitték a vesztőhelyre, akkor odakiáltott, hogy „a Te Valentinod”, illetve egy másik változat szerint levélkét dobott a (vakságból felgyógyult) lány felé az imént idézett szöveggel. A teljesség kedvéért van egy harmadik variáció is, amelyben nincs semmilyen lány, csak annyi, hogy miközben elvitték, azt kiáltotta a tömegnek, hogy „Ne felejtsetek Valentint!”, és hogy „Szeretlek benneket!” Mint kitűnhet, a szeretet motívuma mindhárom esetben meghatározó erővel van jelen, s ennyiben mintegy előkészíti a napjainkra meghonosodott szokásokat.

Tény továbbá, hogy 496. február 14-én I. (Szent) Gelasius pápa elrendelte, hogy e napon ünnepeljék Szent Valentin napját, mivel ez a nap Valentin püspök halálának évfordulója. (A Valentin név magyar megfelelője: Bálint.) Az ősi pogány templomi áldási ceremóniákból alakultak ki a Valentin-napi szokások. Ezt a napot az angolok már 1446-ban ünnepelték. Az 1700-as években váltak divattá a Valentinverseskötetek, a XIX. században ezen a napon már üdvözlőkártyákat is küldtek egymásnak az emberek.

Valentin-napi bálakat a hagyományos formában a XIV. század óta tartanak. Elsőként Angliában terjedt el a szokás, és német közvetítéssel került át Európa keletibb felébe. Az ünnep ma ismert módja 1950 óta létezik, alakul, formálódik.

Érdekességek

Összegyűjtöttünk néhány érdekességet a Valentin-nappal kapcsolatban.

1. A néphagyomány szerint a verebek ezen a napon választanak maguknak társat.

2. Japánban az a szokás, hogy ezen a napon csokit csak nők adhatnak férfiaknak, sőt, munkahelyen ez egyenesen kötelező!

3. A legdrágább Valentin-napi ajándékkal egy indiai uralkodó lepte meg kedvesét 1891-ben. A gyémántokkal kirakott elefánt-csont készlet ára 520 ezer dollár volt.

4. Az angol férfiak 73%-a lepi meg ezen a napon virággal kedvesét.

5. Néhány száz évvel ezelőtt az angol gyerekek felnőttek öltöztek Valentin-napon.

6. Egy hagyomány szerint, ha ezen a napon egy lány vörösbegyét lát, egy tenge-részhez fog hozzámenni. Ha verebet, akkor szegény emberrel, ha pedig egy tengelicet, akkor gazdag emberrel lesz boldog élete.

7. A walesiek régen fából készült kanállal lepték meg egymást, melyen a fő motívumokat szívecskék, kulcsok és zárok adták, melyek üzenete: „Nyisd fel a szívem!” volt.

8. Évente körülbelül 1 milliárd Valentin-napi üdvözlőkártyát küldenek szét szerte a világon. A karácsony után ez a második legnagyobb képeslapbiznisz.

9. A kisállattartók 3%-a megajándékozta kedvencét is eme napon.

10. Amerikában ilyenkor három nap alatt körülbelül 110 millió szál rózsát adnak el (főként vöröset).

11. A Viktória királynő korabeli (1819–1901) Angliában balszerencsét hozott, ha a Valentin-napi üdvözlőkártyát aláírták!

12. Hivatalosan 1537 óta tekintünk ünnepként a Valentin-napra, melyet VIII. Henrik brit uralkodónak köszönhetünk.

13. Az ezredfordulón egy „I love you!” névre keresztelt számítógépes vírus több mint 3 millió gépet fertőzött meg világszerte – mindössze 4 nap alatt!

Szerelem a bölcsességekben

A szerelem vak.

A szerelem sötét verem.

A király és a gazdag lány soha nem tudja, ki szereti igazán.

Ahol a szívek szeretnek, sok sérelmet elfelednek.

Aki szeret, kétszer él.

Álomban, szerelemben nincs lehetetlen.

Isteni dolog?

„Egy óra hosszat szeretni – állati dolog.

Egy évig szeretni – emberi dolog.

Egy egész életen át szeretni – angyali dolog.

Egy életen át csak egyet szeretni – isteni dolog.”

Lacordaire

Tévé vagy újság

- Miért jobb az újságok, mint a televízió?
- Próbáltál már legyet tévével agyoncsapni?

Fázik

- Mit csinál a skót, ha fázik?
- ???
- Közelebb ül a gyertyához!
- És mit csinál, ha még mindig fázik?
- ???
- Meg is gyújtja!

Szardínia

- Apu, mit esznek a ragadozó halak?
- Kisebb halakat, például szardíniát.
- És hogyan tudják fölbontani a konzervdobozt?

Dőlt betűvel

- Jean, legyen szíves, döntse meg egy kicsit az asztalt!
- Miért, uram?
- Dőlt betűvel szeretnék írni.

Pattogatott kukorica

Egy idős férfi moziba megy. Megveszi a jegyét, majd beáll a sorba pattogatott kukoricát venni. Amikor meghallja, hogy 2 dollárba kerül, megszólal:

- Amikor én utoljára moziban voltam, még csak 10 cent volt a pattogatott kukorica.
- Uram, akkor nagyon fogja élvezni az előadást, ugyanis most már hangja is van a filmnek!

Ragozás

- Móricka, ragozd el a menni igét!
- Én megyek..... te mész..... ízéé..... ő megy.....
- Egy kicsit gyorsabban!
- Én futok, te futsz, ő fut...

Ragozás 2.

- Móricka, ragozd az eszik igét!
- Én eszek, te eszel, ő eszik.
- Kicsit gyorsabban – noszogatja a tanár.
- Én falok, te falsz, ő fal – hangzik a válasza...

Lekvár

- Mórickát megkérdezi a matektanár:
- Hogyan osztanál el 15 barackot 7 gyerek között?
- Lekvárt főznék belőle!

Ébresztőóra

- Nálatok nincs ébresztőóra? – kérdezi a tanár az elkéső tanulótól.
- De van, csak mindig olyankor csörög, amikor én még alszom.

Rossz jegy

- Miért az ablakon keresztül jársz be a házba?
- Anya azt mondta, hogy ha rossz jegyet kapok, át ne lépjem a küszöböt.

Caesar

- Mi volt Julius Caesar eredeti foglalkozása?
- ???
- Kertész, mert azt mondta: „A kocka el van vetve.”

Egy meg egy

- Móricka, ha azt kérdeztem tőled, mennyi egy meg egy, ne az ujjadat használd, hanem a fejed!
- De tanító néni, nekem nincs két fejem!

Jövő

- Már megint nem készültél! Mondd, mire akarsz alapozni a jövődet?
- Egy lottó-telitalálatra!

Sötét

- Ugyebár a képen is láthatjátok, a New York-i Szabadság-szobor egyik kezében könyvet tart, a másikban fáklyát. Ki tudja megmondani, mit jelképez a fáklya? Tessék, Móricka!
- Csak azt, hogy sötétben nem lehet olvasni.

Érettségi

- Az érettségi vizsgán egy bukásra álló diáknak teszik fel a következő mentő kérdést:
- Na fiam, azt mondja meg nekem, ha már semmit nem tudott, hogy mikor volt a második világháború?

A nebuló visszakérdez:

- Miért, volt első is?

Az ABC

- Nos, kisfiam, mit tanultatok ma az iskolában?
- Az ábécét.
- Helyes. És tudod?
- Persze.
- Jól van. Akkor mondd meg nekem, melyik betűvel kezdődik!
- Az „a”-val.
- És mi jön utána?
- Az összes többi.

Pistike

- A tanító néni felszólítja Pistikét:
- Mondj nekem egy gyűjtőszócskát!
- Persely.

Gyerekszáj

- Pistike meghívást kap egyik osztálytársához születésnap bulira. Indulás előtt az édesanyja kioktatja, hogy illedelmesen viselkedjen, például távozáskor köszönje meg a vendéglátást, ami ízlett, azt dicsérje meg, de ha valami nem volt jó, arról ne beszéljen. Pistike megfogadja a tanácsot, és így búcsúzik:
- Köszönöm a vendéglátást, a ropi finom volt, a többitől ne beszéljünk.

Múzsák, akik a legszebb műveket ihlették a magyar irodalomban

Kisfaludy Sándor – Szegedy Róza
 Kosztolányi Dezső – Harmos /Görög/ Ilona
 Karinthy Frigyes – Judik Etel, Böhm Aranka
 Babits Mihály – Tanner Ilona /alias Török Sophie/
 Kazinczy Ferenc – Török Sophie
 Szabó Lőrinc – Mikes Klára, Korzáti Erzsébet
 Petőfi Sándor – Szendrey Júlia, Csapó Etelka, Mednyánszky Berta
 Arany János – Ercsey Julianna
 Vörösmarty Mihály – Csajághy Laura, Perczel Etelka
 Jókai Mór – Laborfalvi Róza, Nagy Bella
 Ady Endre – Brüll Adél, Boncza Berta
 Vajda János – Kratochvill Georgina
 Juhász Gyula – Sárvári Anna, Eörsi Júlia
 József Attila – Vágó Márta, Kozmutza Flóra, Gyömrői Edit
 Radnóti Miklós – Gyarmati Fanni, Beck Judit
 Mikszáth Kálmán – Mauks Ilona
 Móricz Zsigmond – Holics Janka, Simonyi Mária, Magoss Olga,
 Littlekey Erzsébet
 Németh László – Démusz Ella
 Illyés Gyula – Juvancz Irma, Kozmutza Flóra
 Katona József – Széppataky Róza
 Madách Imre – Fráter Erzsébet

Mióta használunk ceruzát?

Az ókorban és a korai középkorban a pergamenlapok megvonalmazására kerek ólomlapocskákat használtak fel. A mai ceruza elődje csak a 12. század során tűnt fel, ez az ún. Silberstift volt, vagyis ón és ólom keverékéből öntött rudacska...

Az első, igazi ceruzák, pontosabban szólva, grafitból hasított írórudacsok 1500 körül születtek, Angliában. Néhány évvel később mozgatható fahüvelybe szorították a grafitot. Természetes ezek után, hogy az első ceruzagyár is Angliában működött. A Cumberlandi hegységben levő államilag művelt Borrowdale-i grafitbánya 1565 óta állított elő ceruzákat. Ezt csak mint készárut szállíthatták külföldre, a nyers grafit exportja tilos volt! Az európai grafitlelőhelyek kezdtek azonban kimerülni. Csak a 19. század során tártak fel újabb bányákat Szibériában és Ceylonban. Takarékoskodni kellett a megmaradt készletekkel. A tiszta grafitot a különféle sajtoló grafitkeverékek kezdték felváltani. A modern ceruzagyártást egy Conté nevű mechanikus indította meg Párizsban, 1790-ben, vele egy időben pedig a bécsi Hardtmuth kezdte a különböző keménységi fokozatú ceruzák előállítását... Minél több agyagot keverték a grafitbélbe, annál keményebb ceruzát nyertek.

KVÍZ

Mit tudsz Radnóti Miklósról?

1. Hol született Radnóti Miklós?
a. Szeged, b. Nemesradnót, c. Budapest
2. Melyik Radnóti-vers?
a. Tiszta szívvel, b. Erőltetett menet, c. A Halál rokona
3. Mi volt felesége keresztnéve?
a. Friderika, b. Fanni, c. Flóra
4. Melyik francia költő verseit fordította magyarra?
a. Villon, b. Apollinaire, c. Baudelaire
5. Melyik évben írta Nem tudhatom... című versét?
a. 1943., b. 1944., c. 1942.

Összetett szavak

Olvasd el figyelmesen a szó szerkezeteket, s eszedbe fog jutni róluk egy-egy összetett szó!

fúrt agyú – Milyen ember?
 veszett eszű – Milyen ember?
 ordító farkas – Milyen hideg?
 elzárja a vizet – Milyen réteg?
 látta a madár – Milyen kenyér?
 elválk a magva – Milyen barack?
 süti a nap – Milyen vidék?
 hirtelen hűtött – Milyen hús?

Keresd meg a különbséget!

Jól nézd meg a két rajzot! Amikor már azt hiszed, hogy teljesen megegyeznek, két különbséget felfedezhetsz, de csak akkor, ha zseniálisan figyelmes vagy.

Pótold a szót

Pótold a szót elől vagy hátul egy betűvel úgy, hogy értelmes szót kapj!

Nézd meg a mintát, majd folytasd!

él	él
dél	élő
.....	
.....	

Mi van fából?

Húzd alá a megfejtést!

kofa, pofa, almafa, fa, fapados, sátorfa, faburkolat, fal,
fagyöngy, körtefa, tölgyfa,
fapapucs, fakutya, faház, jópofa, fakanál, faeke, falábú,
kapufélfa, nótafa, kapufa

FEJTÖRŐ

Az eltűnt bevétel

„Eltűnt a pénz, már mindenütt kerestem” – mondta a pénztáros a felügyelőnek.

„Gyanúsít valakit?”

„Az az igazság, hogy tanácstalan vagyok” – válaszolta a pénztáros. „Éppen a pénzt számoltam. Hirtelen sötét lett a szobában, elaludt a villany. Az asztalra felállítottam egy széket, felmásztam, hogy megpróbáljam megjavítani a neonégót. A forró lámpa megégette a kezem, és lezuhantram. Egy időre alighanem elvesztettem az eszméletem, mert mire magamhoz tértem, már ezt a rendetlenséget láttam. A pénz eltűnt. Telefonon értesítettem a rendészetet az eseményről. Tulajdonképpen csak ennyit tudok minderről elmondani.”

„Azzal vádoló, hogy ellopta a pénzt. Egy szó sem igaz mindabból, amit itt elmesélt.”

Mivel támasztotta alá vádját a felügyelő?

Keressük az értelmes szavakat!

A következő szavak mindegyikének egyszeri felhasználásával állíts össze 4 értelmes szót!

A szavak: FON, ALOM, KÖR, OLT, TELE, HAT, ÁS, TE

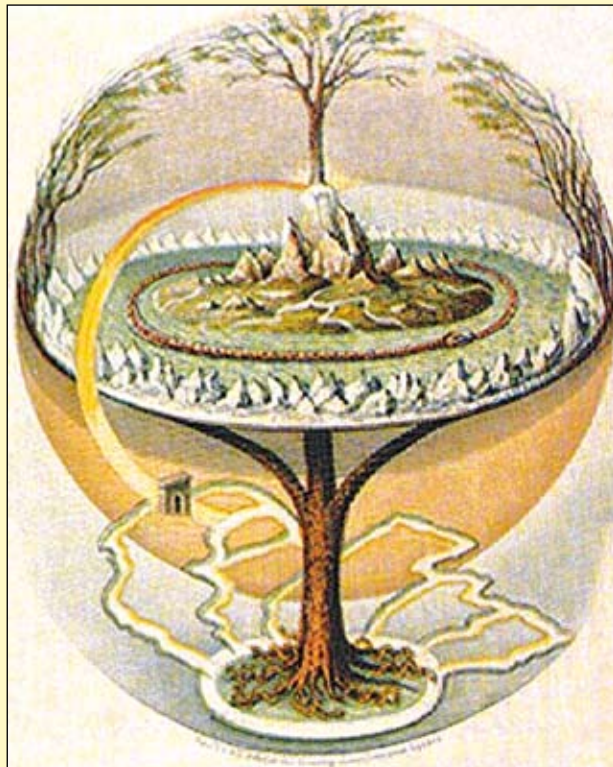
FEJTSD MEG, NYERHETSZ IS!

Népnév mint előtag

Több összetett szó előtagja ugyanaz a népnév. Nevezd meg az előtagot, majd keresd meg az összetett szó jelentését!

1. -nátha, -viasz, -fal
2. -kulcs, -ág, -ablak
3. -paradicsom, -méz, -ülés
4. -park, -keringő, -kór
5. -dinnye, -keleti, -tűz

Ha sikerült megfejtened a „rejtélyt”, küldd el címünkre (Jó Pajtás, 21 000 Novi Sad, Vojvode Mišića 1., vagy jopajtas.szerk@magyarszo.rs) legkésőbb egy héten belül, **február 21-éig**. A legszorgalmasabbakat filctollal és notesszel jutalmazzuk.

Északi bölcsességek

Sokszor tapasztaljuk, hogy más nyelvekben is megvannak a mi közmondásaink, vagyis más népek is eljutottak ugyanarra a következtetésre, mint a mi elődeink. Ám nem mindig van így, épp ezért érdemes kitekinteni más nemzetek szólásvilágába. Ma az észak-európai nemzetek magvas gondolatai közül válogattunk.

Ami nem hagy nyomot, nem tett semmiféle kárt. (izlandi)

Megérdemli az édest, aki megízlelte a keserűt. (dán)

Sosincs bizalom veszteség nélkül. (dán)

Aki ad nekem, megtanít, hogy adjak. (dán)

Ne szégyelld kimondani, amit nem szégyellsz gondolni! (dán)

Idős férfi mondásai ritkán hamisak. (dán)

Nincs rossz idő, csak rossz ruha. (norvég)

Semmi sem olyan rossz, mint ahogyan hangzik. (norvég)

Aki énekelni akar, mindig talál dalt hozzá. (svéd)

Amikor a vak viszi a nyomoreköt, mindkettő előrébb jut. (svéd)

Amikor olyan messzire mentél, hogy képtelen lennél még egy lépést megtenni, csak fele olyan messzire jutottál, mint amennyire képes vagy. (grönlandi)

(Megfejtés:
Mit tudsz Radnóti Miklósról? – 1. Budapest 2. Erőltetett menet 3. Fan-
ni, 4. Apollinaire, 5. 1944.
Összetett szavak – agyafúrt, eszeveszett, farkasordító, vízelzáró, ma-
dárkálta, magyaváló, napsütötte, gyorsított
Mi van fából? – almafa, fa, sátorfa, faburkolat, körtefa, tölgyfa, fapa-
pucs, fakutya, faház, fakanál, faeke, falábú, kapufélfa, kapufa
Keressük... – telefon, hatalom, körte, oltás
Keressd meg a különbségeket! – balról a második macskánál bal oldalt
négy szál bajusz van a három helyett, és ugyanannál a macskánál az egyik
rajzon van, a másikon nincs szemöldök
Fejtörő – A hideg fényű fénnyitörők nem melegegnek 40-45 Celsius-
fok fölé. A pénztáros tehát nem égethette meg a kezét, és nem zuhanha-
tott le.)

A helyes válasszal könyvet nyerhetsz!

Idei harmadik számunk nyereménykérdésére ezúttal tesszük közzé a helyes választ. Fogas kérdésnek bizonyult, hiszen egyfelől objektív okokból a kép sem a legjobb minőségű, másfelől egy kihalt foglalkozást ábrázol, amellyel lehet, nagyszületek sem találkoztak. A helyes válasz pedig: jégvágó. Azokban az időkben volt szükség jégvágókra, amikor hűtő sem volt: a befagyott tavak jégtábláit emberek vágták fel fűrészeikkel, majd a jeget hűtővermekben helyezték el, és azok még nyáron is hűsítették mindazt, amire szánták. A munka – mondani sem kell – életveszélyes volt. A helyes válasz beküldői közül a szerencse a **szabadkai Balázs Dánielre, a Đuro Salaj iskola harmadikosára** mosolygott. Könyvjutalmát a jövő hónap elején postázzuk.

kötötte és ki bogozta ki a gordiuszi csomót? Ha tudod a megfejtést, ne várakozz, választodat küldd el mielőbb címünkre, és ajándékkönyvet nyerhetsz! **Megejtéseket február 19-éig várjuk.** Levélcímünk változatlan: Jó Pajtás, Vojvode Mišića 1., 21000 Novi Sad, e-mail: jopajtas.szerk@magyarszo.rs

Kérjük, a nevetek mellett tüntessétek fel iskolátok nevét, az osztályt és a laccímet is!

SZABADKAI SIKER

Legkedvesebb magyar népmesém

Megszületett a Petőfi Sándor és a Körösi Csoma Sándor program közös, Legkedvesebb magyar népmesém című pályázatának eredménye. Mintegy 1500 szebbnél szebb rajz érkezett 16 országból, bizonyítva, hogy a magyar népmeséket ismerik és szeretik a gyerekek, éljenek bárhol a világban.

Vajdaságból Adorján, Bácsfeketehégy, Bajmok, Bajsa, Csó-

ka, Doroszló, Felsőhegy, Hajdújárás, Horgos, Királyhalom, Kishegyes, Kupuszina/Bácskertes, Ludas, Magyarkanizsa, Mohol, Nagybecskerek, Óbecse, Orom, Padé, Pancsova, Szabadka, Temerin, Tiszakálmánfalva, Tiszaszentmiklós, Topolya, Torontáltorda, Újvidék, Űrményháza, Zenta helységekből küldtek be a diákok munkákat. A szakmai zsűri több körben

választott a remek alkotások közül, a díjazottak között van a szabadkai **Szabó Léda Orsolya**, az EmArt Műhely növendéke, aki az 5-7 évesek között 2. díjat szerzett. **Kujundzity Tifani**, ugyancsak a műhely növendéke, nyolcadik lett.

Orsi a 15 ezer forint értékű ajándécsomagjával, és a díjazott műve

Versenyfelhívások

XVIII. KOVÁCS SZTRIKÓ ZOLTÁN FIZIKA-KÉMIA DIÁKVERSENY

A Vajdasági Magyar Pedagógusok Egyesülete a GENIUS tehetséggondozó mozgalom keretében 2019. február 24-én 9 órai kezdettel Zentán az Emlékkiskolában megrendezi a vajdasági szintű, kétfordulós, XVIII. Kovács Sztrikó Zoltán Általános Iskolai Fizika-kémia Diákversenyt.

A tanulók felkészülésként önállóan vagy párban kísérleti jellegű vizsgálatokat végeznek. Bejelentkezésként a verseny első, írásbeli fordulójára 2019. február 18-ig szakdolgozatot küldenek be elektronikusan a következő címre:

genius.konferencia@gmail.com

A szóbeli döntőn egy nyomtatott példányban átadják a szakmunkájukat, majd szakbizottság előtt bemutatják a kísérleteiket. A diákok és felkészítő tanáraik is oklevélben részesülnek, valamint ajándékokat is kapnak.

Helyi szervező Raffai Valéria tanárnő, főszervező Muhi Béla, a GENIUS tehetséggondozó mozgalom elnöke.

A részletes versenykiírás a www.fokusz.info honlapon látható.

XX. FIZIKA-KÉMIA ÁLTALÁNOS ISKOLAI TEHETSÉGGONDOZÓ DIÁKTÁBOR

A huszadik, hagyományos általános iskolai fizika-kémia tehetséggondozó diáktábornak 2019. március 8-ától 11-éig a pacséri Moša Pijade Általános Iskola ad otthont.

A GENIUS – a tehetséges diákokért mozgalom keretében hagyományosan a Vajdasági Magyar Pedagógusok Egyesülete rendezi meg ezt a szaktáborot. A szervezők a helyi és környező iskolákból mintegy húsz diákra számítanak. A csoport összeállításában kikérlik a szaktanárok véleményét és javaslatát. A kiválasztott általános iskolás tehetséges diákok szakelőadásokat hallgatnak, kísérleteznek, fejtörő játékokban vesznek részt.

A diáktábor helyi szervezője **Kanyó Anikó** kémia szakos tanárnő, főszervezője **Muhi Béla** fizikatanár, a GENIUS tehetséggondozó mozgalom vezetője.

A Jó Pajtás megjelenését támogatja

CIP – Katalogizacija u publikaciji
Biblioteka Matice srpske, Novi Sad

82+79(02.053.2)

ISSN 0350-9141

COBIS.SR-ID
16225794

Vajdaság Autonóm Tartomány

Magyar Nemzeti Tanács

Vajdasági magyar gyermeklap

- Megjelenik a tanévben minden csütörtökön ■ Első szám: 1947. január 1. ■ Alapító (lapfajlagos): Magyar Nemzeti Tanács ■ Kiadja a Magyar Szó Lapkiadó és Nyomdaipari Kft., 21000 Novi Sad, Vojvode Mišića 1., Szerbia ■ A kft. igazgatója: **Ökrész Rozália** ■ A Magyar Szó napilap főszerkesztője: **Varjú Márta** ■ A Jó Pajtás hetilap és a Mézeskalács havilap felelős szerkesztője: **Nagy Magdolna** ■ Tördelés és grafikai szerkesztés: **Buzás Mihály** ■ Lektor: **Tóth Eszter** ■ Állandó munkatársak: **Bori Mária, Herédi Károly, Koncz Erzsébet, Lukács Melinda** ■ Telefon: 021/457-100 ■ Kéziratokat és képeket nem őrzünk meg és nem küldünk vissza ■ Terjeszti a Magyar Szó Lapkiadó Kft. terjesztőosztálya, telefon: 021/557-304, e-mail: plasman@magyarszo.rs ■ Dinárfolyószámla: 160-920019-57 Banka Intesa Novi Sad (feltüntetni: Jó Pajtás-előfizetésre!) ■ Előfizetés egy évre (kb. 38-42 szám) 2000 dinár (csak belföldi kézbesítéssel) ■ Előfizetés egy évre (külföldre): a postaköltség változásának függvényében (érdeklődni e-mailben) ■ Készül a Magyar Szó Kft. FORUM Nyomdájában, Újvidéken ■ Jó Pajtás az interneten: www.jopajtas.com ■ Szerkesztőségi e-mail: jopajtas.szerk@magyarszo.rs